

บทที่ 3

อำนาจศาลในการกำหนดเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราว

ตามกฎหมายต่างประเทศ

การปล่อยชั่วคราวหรือการประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาในตามระบบกฎหมายของต่างประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และประเทศแคนาดา ต่างก็มีแนวความคิดที่จะพยายามให้หลักประกันสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลย โดยเฉพาะการคุ้มครองผู้ต้องหาหรือจำเลยจากอำนาจรัฐไม่ให้ถูกควบคุมหรือขังนานเกินสมควร (Prolonged Detention) และคุ้มครองการใช้อำนาจจับกุม คุมขัง ควบคุมตามอำเภอใจของรัฐ¹ การศึกษาวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาเกี่ยวกับอำนาจศาลในการกำหนดเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราวหรือการประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาของระบบกฎหมายต่างประเทศ ที่มีโครงสร้างเครื่องมือเพื่อเป็นกลไกในการควบคุมตัวบุคคลไว้ในอำนาจรัฐมาใช้โดยการพิจารณาให้เหมาะสมกับสภาพความผิดของผู้ต้องหาหรือจำเลยแต่ละคน โดยทำการศึกษาและวิเคราะห์เปรียบเทียบกับระบบกฎหมาย Civil Law และระบบกฎหมาย Common law เพื่อนำหลักการที่เห็นว่าเหมาะสมมาประยุกต์และปรับใช้กับระบบการปล่อยชั่วคราวในประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพ

3.1 ประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส

3.1.1 หลักเกณฑ์ในการควบคุมตัวผู้ต้องหาและจำเลย²

การควบคุมตัวในกฎหมายฝรั่งเศส (La garde à vue) คือ การเอาตัวบุคคลผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดหรือพยายามกระทำความผิดไว้ในควบคุมโดยกองกำลังของตำรวจหรือทหารที่ทำหน้าที่ตำรวจ (la gendarmerie) ในการสอบสวนคดีอาญา เป็นมาตรการที่จำกัดเสรีภาพในกำหนดระยะเวลาซึ่งจะต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของผู้มีอำนาจทางตุลาการ

¹ จาก สิทธิของผู้ต้องหา จำเลย และผู้ต้องโทษในคดีอาญา (รายงานผลการวิจัย) เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักนายกรัฐมนตรี (น. 54-55), โดยณรงค์ ใจหาญและคณะ, 2540, กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.

² จาก รวบรวมบทความกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส (น. 105), โดยอุทัย อาทิวา, 2554, กรุงเทพฯ: วิ.เจ.พรินต์ติ้ง.

การควบคุมตัวผู้ต้องหา เป็นประเด็นหนึ่งที่มีผู้วิพากษ์วิจารณ์บทบาทของผู้พิพากษาสอบสวนค่อนข้างมาก เพราะเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่ให้อำนาจตำรวจควบคุมบุคคลไว้ในอำนาจ เพื่อทำการสอบสวนได้อย่างกว้างขวาง แม้ว่าโดยหลักผู้ต้องหาจะมีสิทธิประกันตัว เขามักจะถูกควบคุมตัวในคดีอาญาร้ายแรง และได้รับการปล่อยตัวในคดีอาญาไม่ร้ายแรง สถิติการควบคุมตัวผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนของฝรั่งเศสสูงที่สุดในประเทศยุโรปตะวันตก

อย่างไรก็ตาม ในคดีอาญาร้ายแรง เช่น คดีการก่อการร้ายของกัการอาชญากรรม และค้ายาเสพติด ผู้ต้องหาจะไม่ได้มีการประกันตัวไม่ว่าในประเทศใด

การควบคุมตัวก่อนการพิจารณาคดี อาจใช้เวลานาน ระยะเวลาสูงสุด 1 ปี แต่ผู้พิพากษาสอบสวนอาจขยายระยะเวลาได้ ผู้ต้องหาที่ถูกควบคุมตัวมีสิทธิขอให้ปล่อยในระหว่างนี้ได้ แต่คำขอมักจะถูกปฏิเสธ โดยผู้พิพากษาสอบสวนจะอ้างเหตุผลความสงบเรียบร้อยของสาธารณะในการไม่อนุญาตให้ปล่อยหรืออาจปล่อยโดยมีเงื่อนไข การให้ประกันตัวในฝรั่งเศสค่อนข้างเข้มงวดมากกว่าการให้ประกันตัวในอังกฤษ

อำนาจการควบคุมตัวผู้ต้องหาของตำรวจฝรั่งเศสมีข้อจำกัด 2 ประการ

- 1) ในความผิดซึ่งหน้า
- 2) มีระยะเวลาจำกัด

บทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตัวอยู่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 63 และมาตราลำดับถัดมาเป็นต้นไป บทบัญญัติของมาตรา 63 กล่าวถึงผู้มีอำนาจควบคุมตัวบุคคล ส่วนบทบัญญัติของมาตราลำดับถัดไปนั้นกล่าวถึงสิทธิต่างๆ ของผู้ถูกควบคุมตัว

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 63 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐบัญญัติ ฉบับที่ 2002-307 ลงวันที่ 4 มีนาคม ค.ศ. 2002 มาตรา 2 JORF ลงวันที่ 5 มีนาคม ค.ศ. 2002³ บัญญัติว่า

“เพื่อความจำเป็นในการสอบสวน เจ้าพนักงานตำรวจฝ่ายคดีอาชญากรรมบุคคลทุกคนที่มีเหตุผลประการหนึ่งหรือหลายประการอันสมควรสงสัยว่าบุคคลนั้นกระทำความผิดหรือพยายามจะกระทำความผิด เจ้าพนักงานตำรวจฝ่ายคดีจะต้องแจ้งการควบคุมตัวดังกล่าวให้อัยการแห่งสาธารณรัฐทราบทันทีที่เริ่มการควบคุม

บุคคลผู้ถูกควบคุมตัวไม่อาจถูกควบคุมตัวไว้เกินกว่ายี่สิบสี่ชั่วโมง อย่างไรก็ตาม ระยะเวลาควบคุมตัวอาจขยายออกไปได้อีกยี่สิบสี่ชั่วโมง เมื่อได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากอัยการแห่งสาธารณรัฐ อัยการแห่งสาธารณรัฐอาจมีคำสั่งอนุญาตดังกล่าวต่อเมื่อมีการนำตัวบุคคลผู้ถูกควบคุมตัวมาปรากฏตัวต่อหน้าก่อน

ภายใต้คำสั่งของอัยการแห่งสาธารณรัฐ บุคคลซึ่งจากพยานหลักฐานที่รวบรวมได้จะต้องตกอยู่ภายใต้การพิจารณาฟ้องคดีต่อไปนั้น อาจได้รับการปล่อยชั่วคราว หรือถูกส่งตัวมาที่อัยการแห่งสาธารณรัฐ ภายหลังจากระยะเวลาการควบคุมตัวสิ้นสุดลง

เพื่อการบังคับใช้บทบัญญัติมาตรานี้ ให้ถือว่าเขตอำนาจของศาลชั้นต้นแห่งปารีส นองแตร์, โบบิญี และเครเตย อยู่ในเขตอำนาจของศาลเดียวกัน” อธิบายได้ดังนี้

1) ผู้มีอำนาจควบคุมตัว

³ Article 63 (Modifié par Loi n°2002-307 du 4 mars 2002-art. 2 JORF 5 mars 2002)

L'officier de police judiciaire peut, pour les nécessités de l'enquête, placer en garde à vue toute personne à l'encontre de laquelle il existe une ou plusieurs raisons plausibles de soupçonner qu'elle a commis ou tenté de commettre une infraction. Il en informe dès le début de la garde à vue le procureur de la République.

La personne gardée à vue ne peut être retenue plus de vingt-quatre heures. Toutefois, la garde à vue peut être prolongée pour un nouveau délai de vingt-quatre heures au plus, sur autorisation écrite du procureur de la République. Ce magistrat peut subordonner cette autorisation à la présentation préalable de la personne gardée à vue.

Sur instructions du procureur de la République, les personnes à l'encontre desquelles les éléments recueillis sont de nature à motiver l'exercice de poursuites sont, à l'issue de la garde à vue, soit remises en liberté, soit déférées devant ce magistrat.

Pour l'application du présent article, les ressorts des tribunaux de grande instance de Paris, Nanterre, Bobigny et Créteil constituent un seul et même ressort.

ตามบทบัญญัติของมาตรา 63 เฉพาะแต่เจ้าพนักงานตำรวจฝ่ายคดีของสำนักงานตำรวจแห่งชาติหรือกองกำลังทหารที่ทำหน้าที่ตำรวจ la gendarmerie ซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยอธิบดีอัยการศาลอุทธรณ์ (le procureur général auprès de la Cour d'appel) และการกระทำความผิดอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบเท่านั้นที่จะมีอำนาจควบคุมตัวบุคคล ซึ่งมีเหตุผลประการหนึ่งหรือหลายประการอันสมควรสงสัยว่าการกระทำความผิดหรือพยายามกระทำความผิดที่มีอัตราโทษจำคุก

เจ้าพนักงานตำรวจฝ่ายคดีจะต้องแจ้งการควบคุมตัวให้อัยการแห่งสาธารณรัฐ (le procureur de la République) ทราบทันทีที่มีการควบคุมตัว ไม่ว่าจะโดยทางโทรศัพท์หรือโทรสาร การแจ้งล่าช้าโดยปราศจากสาเหตุที่ไม่อาจก้าวล่วงได้นั้นมีคำพิพากษาศาลฎีกาถือว่าเป็นกระบวนการที่ไม่ชอบ

อัยการแห่งสาธารณรัฐหรือผู้แทน (อัยการผู้ช่วย) ไม่อาจใช้มาตรการควบคุมตัวได้แต่อยู่ในฐานะของตุลาการซึ่งเป็นหลักประกันสิทธิขั้นพื้นฐาน และโดยอาศัยหลักการดำเนินคดีตามดุลพินิจพิจารณาว่าจะให้ใช้มาตรการดังกล่าวซึ่งอยู่ในความควบคุมของอัยการแห่งสาธารณรัฐหรือไม่⁴

2) ประเภทของบุคคลผู้ถูกควบคุมตัว

(1) ผู้ที่บรรลุนิติภาวะ คือ บุคคลที่บรรลุนิติภาวะแล้วอาจถูกควบคุมตัวได้ทุกคน ถ้าปรากฏว่ามีเหตุผลประการหนึ่งหรือหลายประการอันสมควรสงสัยว่าบุคคลนั้นได้กระทำหรือพยายามกระทำความผิดออกฤทธิ์โทษ และมีระวางโทษจำคุก

แต่สำหรับพยานนั้นคือบุคคลที่ไม่มีหลักฐานที่สันนิษฐานได้ว่าเขาได้กระทำหรือพยายามกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 62 ดังนั้น พยานจะถูกเหนี่ยวรั้งตัวไว้ได้เฉพาะที่จำเป็นในการสอบปากคำ โดยปราศจากการควบคุมตัว

นอกจากนี้ การควบคุมตัวไม่อาจกระทำได้สำหรับผู้แทนทางการทูต เอกอัครราชทูต กงสุล รวมทั้งครอบครัวของบุคคลเหล่านี้ แม้ว่าจะไม่ได้อาศัยอยู่ในสถานที่เดียวกันก็ตาม สมาชิกขององค์การระหว่างประเทศ และประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส รวมทั้งสมาชิกรัฐสภาด้วย เว้นแต่ในกรณีที่เป็นความผิดซึ่งหน้า หรือถ้ารัฐสภาลงมติให้ยกความคุ้มกัน

(2) สำหรับผู้เยาว์ หลักเกณฑ์ของการใช้มาตรการควบคุมตัวขึ้นอยู่กับอายุของผู้เยาว์

มาตรา 4 ของรัฐกฤษฎีกา ลงวันที่ 2 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1945 ว่าด้วยผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็ก แก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐบัญญัติแปรเบง ฉบับที่ 1 และ 2 (la loi Perben I et II) ได้

⁴ รวบรวมบทความกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส (น. 107). เล่มเดิม.

บัญญัติถึงกำหนดระยะเวลาและวิธีการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กไว้ตามอายุของเด็กผู้กระทำความผิดดังนี้

เด็กอายุไม่ถึง 10 ปี ไม่สามารถใช้มาตรการควบคุมตัวหรือการกักตัวใดๆ ได้

เด็กอายุ 10-13 ปี ไม่สามารถใช้การควบคุมตัวผู้เยาว์ได้ แต่อาจกักตัวไว้ในสถานีดำรวจได้เพื่อความจำเป็นในการสอบถาม โดยจะต้องได้รับอนุญาตและอยู่ภายใต้การควบคุมของตุลาการ ในกรณีที่เป็นความผิดอุกฉุกฎโทษหรือมีฉัตรโทษซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างต่ำห้าปี

ส่วนระยะเวลาควบคุมตัวจะต้องไม่เกิน 12 ชั่วโมง แต่อาจต่อระยะเวลาควบคุมได้อีกหนึ่งครั้ง (บันทึก ก่อนหน้ารัฐบัญญัติแปร้เบง ฉบับที่ 1 ลงวันที่ 9 กันยายน ค.ศ. 2002 ระยะเวลาการกักตัวสูงสุดต้องไม่เกินสิบชั่วโมง ต่อได้อีกหนึ่งครั้ง ในกรณีที่เป็นความผิดอุกฉุกฎโทษหรือมีฉัตรโทษซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างต่ำเจ็ดปี)

มาตรการกักตัวจะกระทำได้เฉพาะกรณีที่มีหลักฐานชัดเจนหรือเชื่อมโยงสัมพันธ์กันจนสันนิษฐานได้ว่าผู้เยาว์ได้กระทำหรือพยายามกระทำความผิดอุกฉุกฎโทษหรือมีฉัตรโทษและภายหลังที่เสนอหลักฐานเช่นว่าต่อตุลาการเพื่อขออนุญาตต่อระยะเวลาการควบคุมตัว เว้นแต่ในกรณีที่ตกอยู่ภายใต้พฤติการณ์ที่ไม่อาจก้าวล่วงได้

เด็กอายุ 13-16 ปี สามารถใช้การควบคุมตัวได้ สำหรับระยะเวลา 24 ชั่วโมง และอาจร้องขอต่อได้อีก 24 ชั่วโมง ถ้าความผิดนั้นมีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไป แต่จะต้องนำตัวผู้เยาว์นั้นมาปรากฏตัวต่อหน้าพนักงานอัยการหรือผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่ได้สวน

เด็กอายุ 16-18 ปี ใช้หลักเกณฑ์เดียวกับผู้บรรลุนิติภาวะ

3) ระยะเวลาควบคุมตัว⁵

โดยหลักการ ระยะเวลาควบคุมตัวซึ่งอยู่ในอำนาจของนายตำรวจฝ่ายคดีนั้นจะควบคุมได้สูงสุด 24 ชั่วโมง และอาจต่อได้อีก 24 ชั่วโมง รวมระยะเวลาการควบคุมตัวสูงสุดได้ไม่เกิน 48 ชั่วโมง

สำหรับการขอต่อระยะเวลาการควบคุมตัวนี้จะต้องแสดงผลความจำเป็นในการสอบถาม และจะต้องนำผู้ถูกควบคุมตัวมาปรากฏตัวต่อหน้าอัยการแห่งสาธารณรัฐหรือผู้พิพากษาได้สวนแล้วแต่กรณี เว้นแต่ในกรณีที่มีคำวินิจฉัยเป็นลายลักษณ์อักษรและแสดงผลแห่งคำวินิจฉัยโดยไม่ต้องนำตัวบุคคลดังกล่าวมา

ที่กล่าวมาเป็นหลักเกณฑ์ทั่วไปในเรื่องกำหนดระยะเวลาควบคุมตัวบุคคล แต่มีกรณีข้อยกเว้นของหลักเกณฑ์ทั่วไปอยู่หลายประการอันเนื่องมาจากความร้ายแรงของความผิดตั้งแต่มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยรัฐบัญญัติแปร้เบง ฉบับที่ 2

⁵ แหล่งเดิม.

ลงวันที่ 9 มีนาคม ค.ศ.2004 ระยะเวลาการควบคุมตัวอาจขยายไปถึง 96 ชั่วโมง สำหรับความผิดอาญาบางประเภทที่ระบุไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 706-73 ดังต่อไปนี้⁶

ความผิดอุกฤษฏ์โทษฐานฆ่าผู้อื่นซึ่งกระทำโดยองค์กรอาชญากรรม ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 221-4 อนุ 8°

ความผิดอุกฤษฏ์โทษฐานทรمانและการกระทำที่ป่าเถื่อน ซึ่งกระทำโดยองค์กรอาชญากรรม ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 222-4

ความผิดอุกฤษฏ์โทษและมัจฉิมโทษฐานค้ายาเสพติด ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 222-34 ถึง 222-40

ความผิดอุกฤษฏ์โทษและมัจฉิมโทษฐานลักพาตัวและฐานกักขัง ซึ่งกระทำโดยองค์กรอาชญากรรม ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 224-5-2

ความผิดอุกฤษฏ์โทษและมัจฉิมโทษฐานค้ำมนุษย์ ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 225-4-2 ถึง 225-4-7

ความผิดอุกฤษฏ์โทษและมัจฉิมโทษฐานแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณีของผู้อื่น ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 225-7 ถึง 225-12

ความผิดอุกฤษฏ์โทษฐานลักทรัพย์ซึ่งกระทำโดยองค์กรอาชญากรรม ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 311-9

ความผิดอุกฤษฏ์โทษฐานกรรโชกทรัพย์ ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 312-6 และ 312-7

ความผิดอุกฤษฏ์โทษฐานทำลาย ทำให้เสื่อมค่า และทำให้เสียหายซึ่งทรัพย์สินซึ่งกระทำโดยองค์กรอาชญากรรม ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 322-8

ความผิดอุกฤษฏ์โทษฐานปลอมเงินตรา ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 442-1 และ 442-2

ความผิดอุกฤษฏ์โทษและมัจฉิมโทษฐานกระทำการก่อการร้าย ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 421-1 ถึง 421-6

ความผิดมัจฉิมโทษเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด ซึ่งกระทำโดยองค์กรอาชญากรรม ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายป้องกันประเทศ มาตรา L.2339-2, L.2339-8, L.2339-10, L.2341-4, L.2353-4 และ 2353-5

⁶ แหล่งเดิม.

ความผิดฆนัตโทษฐานช่วยเหลือคนต่างด้าวให้เข้าเมือง เคลื่อนย้าย และพำนักอาศัยอยู่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งกระทำโดยองค์กระอาชญากรรม ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐกฤษฎีกาฉบับที่ 45-2658 ลงวันที่ 2 พฤศจิกายน ค.ศ.1945 มาตรา 21 วรรคสี่ของ I ว่าด้วยข้อกำหนดการเข้าเมืองและการพำนักอาศัยของคนต่างด้าวในประเทศฝรั่งเศส

ความผิดฆนัตโทษฐานพอกเงิน ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 324-1 และ 324-2 หรือรับของโจรตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 321-1 และ 321-2 ผลิตภัณฑ์หรือสิ่งของที่ได้อาจจากการกระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในอนุ 1° ถึง 13°

ความผิดฆนัตโทษฐานช่องโจร ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 450-1 เมื่อบุคคลเหล่านี้มีเจตนาเตรียมการกระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่งดังที่บัญญัติไว้ในอนุ 1° ถึง 14°

ความผิดฆนัตโทษฐานมีพฤติกรรมร้ายพิศปกติ ไม่สามารถให้เหตุผลที่มาของรายได้เมื่อเปรียบเทียบกับวิถีการดำเนินชีวิต ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 321-6-1 เมื่อปรากฏว่ามีความเกี่ยวข้องกับความผิดฐานหนึ่งฐานใดตามที่ระบุไว้ในอนุ 1° ถึง 15°

ข้อยกเว้น : การควบคุมตัวอาจได้รับการขยายระยะเวลาออกไปถึง 6 วัน ถ้าเป็นกรณีเพื่อความจำเป็นในการสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย เมื่อปรากฏว่ามีความเสี่ยงที่จะเกิดการก่อการร้าย

โดยทั่วไป การควบคุมตัวจะเริ่มต้นในขณะที่มีการสอบปากคำบุคคลโดยตำรวจ หรือเมื่อบุคคลนั้นมาปรากฏตัวที่สถานีตำรวจ การควบคุมตัวจะต้องตกอยู่ภายใต้การบันทึกการแจ้งการเริ่มการควบคุมตัวและการแจ้งสิทธิที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่เป็นการความผิดซึ่งหน้าซึ่งมีโทษจำคุกบุคคลทุกคนมีอำนาจที่จะจับกุมผู้กระทำความผิดและนำตัวส่งเจ้าพนักงานตำรวจฝ่ายคดีที่ใกล้ที่สุด (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 73) ในกรณีเช่นว่า การควบคุมตัวจะเริ่มในทันทีที่เจ้าพนักงานตำรวจฝ่ายคดีได้รับตัวบุคคลดังกล่าวไว้

4) การพ้นจากการควบคุมตัว (Sortie de garde à vue)

บุคคลจะพ้นจากการควบคุมตัวเมื่อครบกำหนดระยะเวลาของการควบคุมตัว หรือเมื่อการควบคุมตัวสิ้นสุดลงก่อนครบกำหนด โดยอาจจะมีการดำเนินการและใช้มาตรการดังต่อไปนี้

การพ้นจากการควบคุมตัวโดยปราศจากการฟ้อง (Sortie sans poursuite) บุคคลผู้ถูกควบคุมตัวอาจได้รับการปล่อยตัวโดยปราศจากการดำเนินคดีหลังจากนั้นคำสั่งดังกล่าวกระทำโดยอัยการแห่งสาธารณรัฐซึ่งพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่มีเหตุที่จะต้องดำเนินการฟ้องคดี แต่บุคคลผู้ถูกควบคุมตัวอาจได้รับการปล่อยตัว โดยการสอบสวนยังดำเนินต่อไปก็ได้ ในกรณีนี้บุคคลนั้นอาจถูก

นำตัวมาควบคุมต่ออีกได้ภายในระยะเวลาสูงสุดของการควบคุมตัวได้ตามกฎหมาย ดังนั้น บุคคลซึ่งถูกควบคุมตัวมาแล้ว 38 ชั่วโมงแล้วได้รับการปล่อยตัวในขณะที่การสอบสวนยังดำเนินต่อไป บุคคลนั้นจึงอาจถูกนำตัวมาควบคุมในภายหลังต่อไปได้อีกแต่ไม่เกิน 10 ชั่วโมง รวมเป็น 48 ชั่วโมง

การฟ้องคดี⁷ (Engagement des poursuites) เมื่ออัยการแห่งสาธารณรัฐต้องใช้ดุลพินิจในการสั่งคดีแล้ว สามารถใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่งดังนี้

- (1) สั่งยุติคดีภายใต้เงื่อนไข
- (2) ปล่อยตัวบุคคลผู้ถูกควบคุมตัว และส่งเรื่องเข้าสู่การใช้มาตรการความตกลงทางอาญา (la composition pénale)
- (3) ปล่อยตัวบุคคลผู้ถูกควบคุมตัว โดยไม่มีการเรียกให้ไปปรากฏตัวต่อหน้าศาล แต่จะเรียกตัวบุคคลดังกล่าวในภายหลัง
- (4) ปล่อยตัวบุคคลผู้ถูกควบคุมตัว และออกคำสั่งเรียกให้มาปรากฏตัว
- (5) นำตัวบุคคลผู้ถูกควบคุมตัวไปพบผู้พิพากษาไต่สวน ต้องกระทำโดยอัตโนมัติในกรณีที่เป็นการผิดอุกฤษฏ์โทษ ส่วนในกรณีที่เป็นการผิดผิดมิชฌิมโทษ พนักงานอัยการจะส่งเรื่องไปให้ผู้พิพากษาไต่สวนต่อเมื่อลักษณะของความผิดนั้นมีความซับซ้อน หรือมีผู้เกี่ยวข้องกับ การทำความผิดหลายคน ผู้พิพากษาจะวินิจฉัยว่ามีเหตุในการที่จะสั่งขังชั่วคราว (La detention provisoire) หรือไม่
- (6) สั่งตัวบุคคลผู้ถูกควบคุมตัวให้พนักงานอัยการ ในกรณีดังกล่าวบุคคลนั้นจะถูกนำตัวมาเสนอต่ออัยการแห่งสาธารณรัฐ ซึ่งจะเป็นผู้แจ้งให้ทราบถึงการกระทำที่ผู้ถูกควบคุมตัว ถูกกล่าวหา และทำการรวบรวมคำให้การของเขาไว้

3.1.2 การกำหนดมาตรการควบคุมหรือเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราว

แนวคิดปัจจุบันเรื่องประกันตัวถูกนำเสนอเป็นครั้งแรกต่อระบบฝรั่งเศส ในปี ค.ศ.1970 เพื่อสนับสนุนสมมติฐานเรื่องความบริสุทธิ์ กล่าวคือ ตราบไคที่ยังไม่มีคำพิพากษาให้ถึงที่สุด จะต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นั้นเป็นผู้บริสุทธิ์ ตามมาตรา 138 การประกันอาจกำหนดให้แก่ผู้ที่ถูกจำคุก โดยกำหนดเงื่อนไขไว้ในมาตรา 138 มีอยู่ 17 ประเภท รวมถึงข้อกำหนดการเคลื่อนไหวเกินขอบเขตที่กำหนด การเพิกถอนหนังสือเดินทาง ใบอนุญาตขับขี่ รายงานตัวต่อเจ้าพนักงานตำรวจ จ่ายค่าปรับ นอกจากนี้ จำเลยอาจถูกห้ามเข้าไปเกี่ยวข้องกับพัวพันกับอาชีพหรือกิจกรรมสังคม บางอย่าง หรือเข้ารับการรักษา เป็นต้น คำสั่งกำหนดเงื่อนไขบังคับดังกล่าวซึ่งออกโดยผู้พิพากษาไต่สวนสามารถอุทธรณ์ได้

⁷ แหล่งเดิม.

คำสั่งให้ประกันตัวโดยปกติจะคงมีผลอยู่ตลอดไปจนกว่าจะมีคำสั่งเปลี่ยนแปลง หรือในบางครั้งมีคำสั่งใหม่จากการตรวจสอบของผู้พิพากษา รวมทั้งการอุทธรณ์ พนักงานอัยการและจำเลยต่างก็มีสิทธิขอให้ยกเลิกเงื่อนไขการประกันและร้องขอให้ผู้พิพากษาพิจารณาอีกครั้งด้วยการอุทธรณ์คำสั่ง หากมีการผิดเงื่อนไขประกันอาจถูกลงโทษโดยการควบคุมตัว⁸

รัฐบัญญัติฉบับวันที่ 17 กรกฎาคม ค.ศ. 1970 ปรับปรุงแก้ไขหลักเกณฑ์การขังชั่วคราว โดยกำหนดให้อยู่ภายใต้เงื่อนไขที่เคร่งครัด คือ ในคำสั่งให้ขังชั่วคราว ผู้พิพากษาไต่สวนจะต้องให้เหตุผลตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายบัญญัติไว้รวมทั้งข้อเท็จจริงด้วย และกฎหมายยังกำหนดให้มีมาตรการแทนที่การใช้การขังชั่วคราว คือ มาตรการควบคุมทางตุลาการ (Le contrôle judiciaire) ซึ่งเป็นมาตรการซึ่งอยู่กึ่งกลางระหว่างเสรีภาพและการกักขังผู้ถูกไต่สวนไว้ในระหว่างการไต่สวนคดี⁹

มาตรการควบคุมทางตุลาการ (Le contrôle judiciaire) ก่อตั้งขึ้นโดยรัฐบัญญัติฉบับลงวันที่ 17 กรกฎาคม ค.ศ. 1970 แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มีวัตถุประสงค์เพื่อหามาตรการที่จะไม่ให้ผู้ถูกไต่สวนต้องตกอยู่ภายใต้การกักขังในระหว่างการไต่สวน มาตรการดังกล่าวนี้จะถูกกำหนดโดยผู้พิพากษาไต่สวนหรือผู้พิพากษาแห่งเสรีภาพและการกักขังเพื่อที่จะเป็นหลักประกันว่าจะได้ตัวผู้ถูกไต่สวนหรือผู้ต้องหาเพื่อการไต่สวนตามที่ต้องการ มาตรการควบคุมทางตุลาการนี้มีอยู่หลายประเภทตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 138 เช่น การหาหลักประกันมาวางศาล การห้ามออกนอกเขตกำหนด การห้ามออกไปจากภูมิลำเนาของผู้ถูกไต่สวนหรือที่พักอาศัยที่ศาลเป็นผู้กำหนด เป็นต้น¹⁰

หลักการทั่วไปในการปล่อยชั่วคราวของประเทศฝรั่งเศสนั้น ได้มีการกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (Code de Procedure Penale หรือ C.P.P) มาตรา 137 ซึ่งกำหนดไว้เป็นหลักว่า “บุคคลใดซึ่งอยู่ภายใต้การพิจารณาคดีของศาล จะต้องได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ และยังคงได้รับอิสรภาพ อย่งไรก็ดี หากระบบการสอบสวนนั้นมีความจำเป็น หรือเพื่อให้เป็นไปตามมาตรการเพื่อความปลอดภัย บุคคลผู้นั้นอาจถูกบังคับโดยการวินิจฉัย

⁸ From *Criminal Procedure in France : Criminal Procedure in Europe* (p. 208), by Richard Vogler and Barbara Huber, 2008.

⁹ อุทัย อาทิวา. (2557). การคุ้มครองสิทธิและความเสมอภาคในการต่อสู้คดีตามแนวคำวินิจฉัยของศาลฎีกาฝรั่งเศส. สืบค้น 9 สิงหาคม 2557, จาก www.humanrights.ago.go.th.

¹⁰ อุทัย อาทิวา. (2552). การถ่วงดุลการใช้อำนาจขังชั่วคราวของผู้พิพากษาไต่สวนฝรั่งเศส : ที่มาของผู้พิพากษาแห่งเสรีภาพและการกักขัง. สืบค้น 9 สิงหาคม 2557, จาก www.humanrights.ago.go.th.

ของศาล ถ้าหากบุคคลนั้นไม่สามารถแสดงให้เห็นที่พอใจแก่ศาลได้ ในกรณีที่มีความพิเศษอย่างยิ่ง บุคคลนั้นอาจจะถูกคุมขังไว้ในอำนาจได้¹¹

ผู้พิพากษาผู้ดูแลเรื่องเสรีภาพและการคุมขังอาจดำเนินการสอบสวนพิจารณาโดยการวินิจฉัยที่สมเหตุสมผล ในกรณีที่คำสั่งควบคุมหรือขยายเวลาการคุมขังออกไปหรือยกคำร้องขอปล่อยชั่วคราว กระบวนการพิจารณานั้นจะต้องระบุให้ชัดเจนทั้งข้อกฎหมายและข้อเท็จจริง ซึ่งผู้พิพากษาได้ใช้ประกอบการวินิจฉัยในการสั่งคุมขัง¹²

ผู้พิพากษาไต่สวนหรือผู้พิพากษาผู้มีอำนาจเกี่ยวกับเสรีภาพและการควบคุมตัวอาจมีคำสั่งในคำร้องขอปล่อยชั่วคราว หากบุคคลผู้อยู่ในอำนาจศาลนั้นอาจต้องรับผิดจากการกระทำระดับไม่ร้ายแรง (Misdemeanors) ซึ่งมีโทษจำคุก หรือข้อหาที่มีกรรมหนักกว่านั้น คำสั่งดังกล่าวอาจบังคับให้บุคคลต้องตกอยู่ภายใต้เงื่อนไขข้อหนึ่งข้อใดหรือหลายข้อ โดยขึ้นอยู่กับดุลพินิจของศาลดังต่อไปนี้¹³

(1) ห้ามเดินทางออกนอกพื้นที่ที่ผู้พิพากษาไต่สวน หรือผู้พิพากษาผู้มีอำนาจเกี่ยวกับเสรีภาพและควบคุมตัวได้กำหนดไว้ และห้ามเปลี่ยนแปลงที่อยู่

(2) ห้ามออกไปจากภูมิลำเนาหรือท้องที่ที่อยู่อาศัยที่กำหนดโดยผู้พิพากษา ไต่สวนหรือผู้พิพากษาผู้มีอำนาจเกี่ยวกับเสรีภาพและการควบคุมตัว เว้นแต่ภายใต้เงื่อนไขที่ศาลกำหนดพิจารณาแล้ว

(3) ห้ามไปยังสถานที่ที่ผู้พิพากษาไต่สวนหรือผู้พิพากษาผู้มีอำนาจเกี่ยวกับเสรีภาพและการควบคุมตัวได้กำหนดไว้

(4) ให้รายงานต่อผู้พิพากษาไต่สวนหรือผู้พิพากษาผู้มีอำนาจเกี่ยวกับเสรีภาพและการควบคุมตัว กรณีเดินทางออกนอกเขตพื้นที่ที่ศาลได้กำหนดไว้

(5) ให้มาศาลตามกำหนดนัดเป็นระยะๆ ต่อเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่หรือองค์กรใดๆ ที่กำหนดขึ้นโดยผู้พิพากษาไต่สวน หรือผู้พิพากษาผู้มีอำนาจเกี่ยวกับเสรีภาพและการควบคุมตัว ผู้ซึ่งมีหน้าที่ที่จะต้องตรวจสอบดูแลอย่างเคร่งครัดต่อการกระทำทุกอย่างของบุคคลซึ่งถูกกล่าวหาและอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล

(6) ให้ตอบคำถามเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ องค์กรหรือบุคคลใดผู้ได้รับแต่งตั้งโดยผู้พิพากษาไต่สวนหรือผู้พิพากษาผู้มีอำนาจเกี่ยวกับเสรีภาพและการควบคุมตัว และต้องยอมตนปฏิบัติตามสภาพแห่งคดี ตามมาตรการต่างๆ เกี่ยวกับการงานหรือธุรกิจของเขา หรือต้องเข้าร่วมศึกษาเรียนรู้

¹¹ Code de Procedure Penale, Article 137.

¹² Code de Procedure Penale, Article 137-3.

¹³ Code de Procedure Penale, Article 138.

เรื่องราวใดๆ รวมทั้งมาตรการศึกษาทางสังคม ซึ่งกำหนดขึ้นเพื่อให้บุคคลผู้นั้นมีโอกาสได้กลับสู่สังคมได้ และขณะเดียวกันเป็นการป้องกันมิให้ทำความผิดซ้ำ

(7) ให้ส่งมอบเอกสารส่วนตัวทุกอย่าง เช่น หนังสือเดินทาง (passport) หรือใบขับขี่แก่เจ้าหน้าที่ของศาลหรือสถานีตำรวจ โดยให้ได้รับในส่วนซึ่งจะใช้งานได้แทนเอกสารเหล่านั้น

(8) ต้องเว้นการขับยานพาหนะบางชนิด ถ้าจำเป็นต้องส่งมอบใบอนุญาตขับขี่ให้แก่ศาลแทน อย่างไรก็ตาม ผู้พิพากษาไต่สวนหรือผู้พิพากษาผู้มีอำนาจเกี่ยวกับเสรีภาพและการควบคุมตัวอาจมีดุลพินิจว่า บุคคลผู้อยู่ภายใต้อำนาจการพิจารณาคดีนั้นอาจขับรถไปทำงานได้

(9) ห้ามพบปะหรือเกี่ยวข้องกับบุคคลที่ผู้พิพากษาไต่สวนหรือผู้พิพากษาผู้มีอำนาจเกี่ยวกับเสรีภาพและการควบคุมตัวได้กำหนดไว้

(10) ต้องเข้ารับการตรวจสุขภาพ ตรวจรักษา หรือแม้แต่การไปโรงพยาบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อเป็นการมีวัตถุประสงค์เพื่อล้างพิษหรือบำบัดยาเสพติด

(11) ต้องจัดหาหลักประกันซึ่งผู้พิพากษาไต่สวนหรือผู้พิพากษาผู้มีอำนาจเกี่ยวกับเสรีภาพและการควบคุมตัวได้กำหนดจำนวนและเงินที่จะต้องวางศาล การตรวจสอบบัญชีรายได้หรือรายจ่ายของบุคคล

(12) ห้ามเข้าไปเกี่ยวข้องกับพัวพันกับอาชีพหรือกิจกรรมสังคมบางอย่าง

(13) ห้ามไม่ให้เบิกเงินตามเช็ค นอกเหนือไปจากเช็คที่ได้รับอนุญาตเป็นกรณีพิเศษตามจำนวนที่ได้รับอนุญาตให้ถอนได้จากผู้ถอนโดยตรง หรือเช็คซึ่งรับรองและในกรณีจำเป็นต้องส่งมอบเช็คใดซึ่งถูกห้ามใช้ต่อเจ้าหน้าที่ศาล

(14) ห้ามครอบครองหรือพาอาวุธ และถ้าจำเป็นต้องส่งมอบอาวุธใดๆ ที่ครอบครองต่อศาลโดยศาลออกใบรับรองไว้ให้

(15) ต้องจัดหาหลักทรัพย์หรือหลักประกันตามจำนวนและระยะเวลาที่กำหนดโดยผู้พิพากษาไต่สวนหรือผู้พิพากษาผู้มีอำนาจเกี่ยวกับเสรีภาพและการควบคุมตัว

(16) ต้องพิสูจน์ว่าผู้นั้นต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัว หรือต้องจ่ายค่าบำรุงรักษาเป็นการประจำตามที่เขาถูกเรียกร้องให้จ่าย

เงื่อนไขต่างๆ เหล่านี้ผู้พิพากษาไต่สวนอาจสั่งให้ผู้ต้องหาต้องทำทั้งหมด หรือสั่งเพียงบางส่วนก็ได้ ผู้พิพากษาอาจเพิ่มหรือลดเงื่อนไขได้ตลอดเวลา ถ้าหากผู้ต้องหาทำผิดเงื่อนไขผู้พิพากษาก็อาจออกหมายจับได้

3.1.3 หลักเกณฑ์การพิจารณาการใช้อำนาจศาลในการกำหนดเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราว

หลักเกณฑ์ในการปล่อยชั่วคราวนั้น ได้มีการกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยได้มีการวางหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยชั่วคราวไว้ดังนี้

1) หลักเกณฑ์การยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราว

ในคดีความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หากผู้ต้องหาเป็นผู้มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศฝรั่งเศส และไม่เคยถูกศาลพิพากษาลงโทษในคดีความผิดอาญา หรือไม่เคยถูกศาลพิพากษาลงโทษจำคุกเกินกว่า 3 เดือน โดยไม่มีการรอลงโทษไว้ เมื่อผู้ต้องหาพบผู้พิพากษาแล้ว ผู้หาต้องมีสิทธิที่จะร้องขอประกันตัวได้ ในกรณีที่ผู้ต้องหาขอประกันตัว ผู้พิพากษาจะต้องพิจารณาสั่งคำร้องขอประกันตัวของผู้ต้องหาให้แล้วเสร็จภายใน 5 วัน นับแต่เวลาที่ผู้ต้องหาได้มาปรากฏตัวต่อผู้พิพากษาครั้งแรก มิฉะนั้นจะถือว่าผู้หาผู้นั้นถูกปล่อยชั่วคราวโดยอัตโนมัติ¹⁴ และไม่ว่าผู้พิพากษาไต่สวนจะตัดสินใจอนุญาตหรือไม่จะต้องแสดงเหตุผลประกอบด้วยในการสั่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราวของผู้พิพากษาไต่สวนนั้น ผู้พิพากษาไต่สวนมีอำนาจสั่งได้ ดังนี้

- (1) สั่งไม่อนุญาตตามคำร้องขอของผู้ต้องหาและสั่งให้ควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ต่อไป
- (2) สั่งอนุญาตตามคำร้องขอของผู้ต้องหาโดยไม่มีเงื่อนไขใดๆ
- (3) สั่งอนุญาตตามคำร้องขอของผู้ต้องหาโดยมีเงื่อนไข

กรณีที่ผู้พิพากษาไต่สวน มีคำสั่งไม่อนุญาตตามคำร้องขอของผู้ต้องหาและสั่งควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ ในกรณีนี้ผู้ต้องหาสามารถอุทธรณ์คำสั่งของผู้พิพากษาไต่สวนไปยังผู้พิพากษาไต่สวนชั้นอุทธรณ์ได้ (Chambre d'accusation) ได้ และผู้พิพากษาไต่สวนชั้นอุทธรณ์จะต้องพิจารณาคำร้องอุทธรณ์ของผู้ต้องหาให้แล้วเสร็จภายใน 15 วัน ถ้าพ้นกำหนด 15 วันแล้ว ยังไม่แล้วเสร็จ จะถือว่าผู้ต้องหาถูกปล่อยตัวชั่วคราวไปโดยอัตโนมัติ

กรณีผู้พิพากษาไต่สวนมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหา ในกรณีนี้พนักงานอัยการสามารถอุทธรณ์คำสั่งอนุญาตของผู้พิพากษาไต่สวนไปยังผู้พิพากษาไต่สวนชั้นอุทธรณ์ได้เช่นกัน

กรณีผู้พิพากษาไต่สวนมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาได้ แต่ได้มีเงื่อนไขต่างๆ ให้ผู้ต้องหาปฏิบัติด้วย

2) หลักเกณฑ์ในการพิจารณาสั่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราว

การปล่อยชั่วคราวของประเทศฝรั่งเศสนั้นมีหลักเกณฑ์ที่ผู้พิพากษาใช้พิจารณาในการสั่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราวดังนี้

- (1) ผู้ต้องหาจะมีพฤติการณ์จะข่มขู่พยานหรือไม่
- (2) มีเหตุจำเป็นต้องควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้เพื่อประโยชน์ของผู้ต้องหาเองหรือไม่
- (3) ผู้ต้องหาจะมีพฤติการณ์จะไปกระทำความผิดอีกหรือไม่

¹⁴ From *Criminal procedure in Scotland and France : A Comparative Study, with Particular Emphasis on the Role of the Public Prosecutor* (p.37), by A.V. Sheehan, 1975.

(4) ผู้ต้องหาที่มีพฤติการณ์จะทำลายพยานหลักฐานหรือไม่

ถ้าในกรณีเป็นการกระทำความผิดอาญาประเภทอุกฉกรรจ์โทษ หรือความผิดอุกฉกรรจ์ ซึ่งหมายถึง ความผิดที่มีโทษจำคุกตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ส่วนมากผู้พิพากษาจะมีคำสั่งควบคุมตัว

ในการสั่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราวของผู้พิพากษานั้น ผู้พิพากษาได้ส่วนมีอำนาจที่จะ พิจารณาสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาต โดยจะต้องแสดงเหตุผลประกอบด้วยในการสั่งคำร้องขอปล่อย ชั่วคราว โดยการสั่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราวดังกล่าว ผู้พิพากษาได้ส่วนมีอำนาจสั่งไม่อนุญาตตาม คำร้องของผู้ต้องหา และสั่งให้ควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ต่อไป หรือสั่งอนุญาตตามคำร้องขอของ ผู้ต้องหาโดยไม่มีเงื่อนไขใดๆ หรือสั่งอนุญาตตามคำร้องขอของผู้ต้องหาโดยมีเงื่อนไข

แต่อย่างไรก็ตาม ถ้าผู้ต้องหาแสดงได้ว่าการที่เขาถูกควบคุมตัวในระหว่างรอการ พิจารณาคดี และในภายหลังคดีของเขาถูกยกฟ้องนั้น เขาได้รับความทุกข์ทรมาน หรือได้รับความ เสียหายทางเศรษฐกิจ หรือจากการถูกควบคุมตัวดังกล่าว เช่น กลายเป็นคนสติไม่สมประกอบหรือ ได้รับความเสียหายทางเศรษฐกิจ หรือจากการถูกควบคุมตัวทำให้บุคคลที่สามต้องได้รับความ เสียหายแล้วผู้ต้องหาก็สามารถเรียกค่าเสียหายเหล่านี้จากรัฐได้

อย่างไรก็ดี เป็นที่น่าสังเกตว่า การร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวในระบบกฎหมายฝรั่งเศสไม่มี กำหนดระยะเวลาและไม่กำหนดจำนวนครั้งที่ขอ กล่าวคือ ผู้ต้องหาจะร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวเมื่อไร ก็ได้หรือในเวลาใดในระหว่างคดีอยู่ในศาลก็ได้ ถ้าหากผู้ต้องหาเหตุใหม่ที่จะยกขึ้นมากล่าวอ้าง

ตัวอย่างคำพิพากษา

คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญา ฉบับลงวันที่ 8 สิงหาคม ค.ศ.1995¹⁵

Romero ได้อธิบายความหมายของบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญาฝรั่งเศส มาตรา 137 ไว้ว่าศาลอาจนำมาตรการควบคุมทางตุลาการมาใช้กับบุคคลผู้ถูก ได้ส่วน ได้ด้วยเหตุผลความจำเป็นของการได้ส่วนหรือในฐานะมาตรการเพื่อความปลอดภัยเท่านั้น

ข้อเท็จจริงในคดีนี้ได้ความว่า นาย Gérald Romero ประธานบริษัท Sicopar ตกอยู่ ภายใต้อำนาจได้ส่วนข้อเท็จจริงในคดีที่เขาถูกกล่าวหาว่าทุจริตประพฤตินิชอบและอยู่ภายใต้มาตรการ ควบคุมทางตุลาการ โดยมีหน้าที่ต้องโอนเงินจำนวน 5 ครั้ง เป็นเงิน 500,000 ฟรังก์ตั้งแต่วันที่ 30 ตุลาคม ค.ศ.1994 จนถึงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ ค.ศ.1995 โดยเงินส่วนหนึ่งจำนวน 50,000 ฟรังก์ เพื่อ ใช้เป็นหลักประกันการมาปรากฏตัวทุกครั้งของผู้ถูกได้ส่วนในการพิจารณาคดีและการบังคับตาม คำพิพากษา และเงินอีกส่วนหนึ่ง จำนวน 450,000 ฟรังก์ เพื่อเป็นหลักประกันการชำระค่าสินไหม ทดแทนที่เกิดจากการกระทำความผิด

¹⁵ การคุ้มครองสิทธิและความเสมอภาคในการต่อสู้คดีตามแนวคำวินิจฉัยของศาลฎีกาฝรั่งเศส (น. 25-26). เล่มเดิม.

เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงที่มีการอุทธรณ์แล้ว ศาลไต่สวนเห็นว่าจำนวนเงินประกันที่กำหนดไว้ในคดีนี้ไม่สูงเกินไป โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาจากรายได้ของผู้ถูกไต่สวน นาย Romero ซึ่งมีเงินเดือนๆ ละ 29,000 ฟรังก์แล้ว (ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว ศาลเชื่อว่านาย Romero มีรายได้สูงกว่านั้นมาก) รวมทั้งจำนวนเงินที่คู่ความแต่ละฝ่ายได้รับผลกระทบแล้ว เห็นว่าผู้พิพากษาไต่สวนได้ใช้ดุลพินิจสอดคล้องกับบทบัญญัติของมาตรา 142 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศสแล้ว

อย่างไรก็ตาม การที่ศาลไต่สวนมีคำสั่งให้ใช้มาตรการควบคุมทางตุลาการโดยไม่ได้แสดงให้เห็นถึงพฤติการณ์ที่ชอด้วยเหตุผลความจำเป็นของการไต่สวนหรือในฐานะของมาตรการเพื่อความปลอดภัยนั้น ทำให้คำสั่งของศาลไต่สวนขัดกับบทบัญญัติและหลักการของกฎหมายข้างต้น ดังนั้น ศาลฎีกาจึงพิพากษาให้ยกคำสั่งของศาลไต่สวน

ข้อสังเกต

คำสั่งของศาลไต่สวนให้ใช้มาตรการควบคุมทางตุลาการจะต้องแสดงเหตุผลแห่งคำสั่ง เช่นเดียวกับการขังชั่วคราว การแสดงเหตุผลของคำสั่งนั้นชอด้วยเหตุผล เพราะประการแรก มาตรการควบคุมทางตุลาการเป็นมาตรการที่อยู่กึ่งกลางระหว่างอิสรภาพของผู้ถูกไต่สวนในระหว่างการไต่สวน โดยผู้ถูกไต่สวนต้องยอมรับหน้าที่บางประการ ประการที่สอง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 137 กำหนดให้การใช้มาตรการควบคุมทางตุลาการต้องแสดงเหตุผลเช่นเดียวกับการขังชั่วคราว ผู้พิพากษาซึ่งตัดสินใจใช้มาตรการควบคุมทางตุลาการกับผู้ถูกไต่สวนนั้นจะต้องแสดงข้อเท็จจริงที่เป็นรูปธรรมให้ปรากฏเพื่อสนับสนุนการสั่งใช้มาตรการดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็เหตุผลความจำเป็นของการไต่สวน (Les nécessités de l'instruction) หรือความจำเป็นที่ต้องมีมาตรการเพื่อความปลอดภัย (Une mesure de sûreté)

ตัวอย่างเช่น ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ หากผู้พิพากษาพิจารณาแล้วเห็นว่าสามารถหลีกเลี่ยงการใช้การขังชั่วคราวได้ ผู้พิพากษาจะสั่งห้ามผู้ถูกไต่สวนไม่ให้พบปะกับผู้เสียหาย ซึ่งเป็นวิธีการ รูปแบบหนึ่งของมาตรการควบคุมทางตุลาการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 138 วรรคสอง อนุวรรค 9° ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำขึ้น มาตรการควบคุมทางตุลาการจึงเปรียบเสมือนมาตรการเพื่อความปลอดภัยหรือการป้องกันการกระทำความผิด

ในกรณีที่ผู้พิพากษาไต่สวนประสงค์จะเปลี่ยนแปลงการใช้มาตรการควบคุมทางตุลาการ โดยเพิ่มเติมหน้าที่ตามมาตรการควบคุมทางตุลาการใหม่ให้ผู้ถูกไต่สวนปฏิบัติ ผู้พิพากษาไต่สวนจะต้องแสดงเหตุผลแห่งการใช้ดุลพินิจเช่นเดียวกัน และในกรณีที่ผู้พิพากษาไต่สวนปฏิเสธคำ

ร้องของผู้ถูกไต่สวนซึ่งขอให้ยกเลิกมาตรการควบคุมทางตุลาการ ผู้พิพากษาไต่สวนก็จะต้องแสดงเหตุผลเช่นเดียวกัน

3.1.4 ผลของการฝ่าฝืนมาตรการควบคุมหรือเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราว

ถ้าบุคคลผู้อยู่ภายใต้อำนาจการพิจารณาของศาลได้ฝ่าฝืนเงื่อนไขคำสั่งของศาลแล้ว ศาลผู้มีอำนาจไต่สวนอาจออกหมายจับหรือหมายเรียกผู้นั้น และศาลอาจส่งคดีไปยังผู้พิพากษาผู้มีหน้าที่พิจารณาเรื่องเสรีภาพและการควบคุมตัวเพื่อให้ควบคุมตัวบุคคลนี้ไว้ ทั้งนี้ไม่ว่าคดีที่ต้องหา นั้นจะมีโทษจำคุกเท่าใด ศาลผู้มีอำนาจเกี่ยวกับเสรีภาพและการควบคุมตัวอาจจะมีคำสั่งให้ขังบุคคลนั้นไว้ได้

หากบุคคลใดทำผิดเงื่อนไขในคำสั่งศาลเมื่อเขาถูกส่งตัวมาศาล อัยการในเขตพื้นที่อาจส่งคดีไปยังผู้พิพากษาผู้เกี่ยวข้องกับเสรีภาพและการควบคุมตัวโดยศาลดังกล่าวมีอำนาจที่จะสั่งให้ขังบุคคลนั้นไว้ได้¹⁶

โดยสรุป จากการศึกษากระบวนการปล่อยชั่วคราวในระบบกฎหมายฝรั่งเศส จะพบว่ากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของระบบกฎหมายฝรั่งเศสได้มีบทบัญญัติคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาในกรณีร้องขอปล่อยชั่วคราว โดยเน้นการพิจารณาคดีที่รวดเร็ว เพราะจะเห็นได้ว่ากฎหมายกำหนดไว้ชัดเจนว่าผู้พิพากษาไต่สวนต้องพิจารณาคำร้องขอปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาให้แล้วเสร็จภายใน 5 วัน หรือถ้ากรณีเป็นการอุทธรณ์ต่อผู้พิพากษาไต่สวนชั้นอุทธรณ์ ก็ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน 15 วัน มิฉะนั้นจะถือว่าผู้ต้องหาถูกปล่อยชั่วคราวโดยอัตโนมัติ และกรณีที่น่าสนใจคือในกรณีที่ศาลอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวได้นั้น ผู้พิพากษามักจะใช้เงื่อนไขแทนระบบการใช้หลักทรัพย์หรือเงินประกัน ซึ่งจะเป็นผลดีมากที่สุดสำหรับผู้ต้องหาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี และนอกจากนี้แล้วประเทศฝรั่งเศสเองยังมีบทบัญญัติให้ผู้ต้องหาสามารถเรียกค่าเสียหายได้ กรณีที่เขาต้องเสียหายจากการที่ผู้พิพากษาไม่อนุญาตให้ประกันตัวและในภายหลังคดีเขาถูกศาลพิพากษายกฟ้อง ในกรณีนี้ถือว่าเป็นความก้าวหน้าในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาเป็นอย่างยิ่ง ทำให้การพิจารณาคำร้องขอประกันตัวต้องพิจารณากันอย่างรัดกุมและมีเหตุผลตามกฎหมายมากขึ้น และยังทำให้ผู้พิพากษาจำต้องใช้ดุลพินิจในการปล่อยชั่วคราวรอบคอบมากยิ่งขึ้นด้วย

¹⁶ Code de Procedure Penale, Article 141-2.

3.2 ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

หลักการดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเยอรมัน¹⁷ มีสองหลักด้วยกัน กล่าวคือ

1) หลักการดำเนินคดีอาญาตามกฎหมาย (das Legalitätsprinzip) ตามหลักดังกล่าว พนักงานอัยการจะต้องดำเนินการสืบสวนสอบสวนเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะได้มีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น และจะต้องดำเนินการฟ้องร้องเอาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ ถ้าได้รับความจากการสืบสวนสอบสวนว่าสามารถเอาผิดกับผู้กระทำความผิดได้

2) หลักการดำเนินคดีอาญาตามดุลพินิจ (das Opportunitätsprinzip) ได้ให้อำนาจแก่พนักงานอัยการที่จะเลือกระหว่างการยื่นคำฟ้อง (Anklageerhebung) หรือการยุติคดี (Verfahrenseinstellung) แม้จะได้รับความจากการสืบสวนสอบสวนว่าสามารถเอาผิดกับผู้ถูกกล่าวหาได้ก็ตาม

หลักการดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเยอรมัน จวบจนทุกวันนี้ก็ยังถือเป็นหลักอยู่ ทั้งนี้เพราะหลักประชาธิปไตย (Demokratie) หลักนิติรัฐ (Rechtsstaat) หลักความชัดเจนแน่นอนของกฎหมาย (der Bestimmtheitsgrundsatz) (มาตรา 103 วรรคสองของกฎหมายรัฐธรรมนูญเยอรมัน) รวมตลอดถึงหลักความเสมอภาค (der Gleichheitssatz) (มาตรา 3 กฎหมายรัฐธรรมนูญเยอรมัน) เรียกร้องให้ฝ่ายนิติบัญญัติเป็นผู้กำหนดการกระทำอย่างไรเป็นความผิดอาญา และไม่ใช่เป็นเรื่องขององค์กรในกระบวนการยุติธรรม (Strafverfolgungsbehörde) (ในความหมายอย่างแคบหมายถึง พนักงานอัยการและตำรวจ) ที่จะมาวินิจฉัยว่าบุคคลใดบุคคลหนึ่งในคดีใดคดีหนึ่งสมควรที่จะถูกลงโทษหรือไม่ สมควรที่จะถูกลงโทษ

กระบวนการยุติธรรมของเยอรมันกับกระบวนการยุติธรรมของฝรั่งเศส เป็นระบบที่อาจกล่าวได้ว่าเป็นตัวแทนของกระบวนการยุติธรรมในทวีปยุโรป กล่าวคือ การสอบสวนคดีอาญาจะกำหนดหรือควบคุมโดยอัยการของรัฐ หรือของผู้พิพากษาสอบสวน ข้อแตกต่างจากฝรั่งเศสคือผู้พิพากษาสอบสวนของเยอรมัน ได้ยกเลิกไปในปี ค.ศ. 1975 ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินคดีดำเนินเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว และวิธีพิจารณาความอาญามีความกระชับยิ่งขึ้น รวมทั้งได้ปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาและจำเลยให้เหมาะสมยิ่งขึ้น¹⁸ ดังนั้น การควบคุมตัวในระหว่างสอบสวน การไต่สวนพยาน การค้นและยึดสิ่งของ การตรวจทางการแพทย์ และการดักฟังการสื่อสาร อัยการจะต้องยื่นคำขอต่อผู้พิพากษา

¹⁷ จาก *ประมวลสาระชุตวิชา การบริหารงานยุติธรรมเปรียบเทียบชั้นสูง หน่วยที่ 6 กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี* (น. 6-37), โดยสุรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, 2555, นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

¹⁸ แหล่งเดิม.

การประกันตัวหรือการปล่อยชั่วคราวในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้น เมื่อเจ้าพนักงานตำรวจจับกุมตัวผู้ต้องหาได้แล้ว ไม่ว่าจะเป็นกรจับโดยมีหมายจับหรือไม่ก็ตาม เจ้าพนักงานตำรวจต้องนำตัวผู้ต้องหาไปยังศาลในทันที หรืออย่างช้าที่สุดในวันรุ่งขึ้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศเยอรมัน มาตรา 115 เพื่อที่ผู้พิพากษาจะได้พิจารณาว่าข้อกล่าวหาที่ถูกกล่าวหาในนั้นมีมูลหรือไม่ ควรจะควบคุมตัวไว้หรือควรจะปล่อยตัวผู้ต้องหาไป หากพิจารณาแล้ว เห็นว่าไม่ได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหาที่ต้องรีบปล่อยไปทันที¹⁹ ดังนั้นกฎหมายเยอรมันกำหนดให้ศาลเป็นผู้พิจารณาตรวจสอบว่าสมควรจะควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาหรือไม่ จึงทำให้ไม่เกิดปัญหาเรื่องการลิดรอนสิทธิและเสรีภาพภายหลังการจับกุม ทั้งนี้ในการควบคุมตัวผู้ต้องหานั้นอาจควบคุมได้อย่างสูงไม่เกิน 6 เดือน แต่สามารถขยายระยะเวลาออกไปได้อีกคราวละ 3 เดือน หากเห็นว่า มีความจำเป็นเนื่องจากความยุ่งยากในการสอบสวน ตามมาตรา 120 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเยอรมัน (StPO) แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ต้องหามีสิทธิร้องขอให้มีการปล่อยชั่วคราวได้ตลอดเวลา

ในกรณีที่เป็นการจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับของศาล ถ้าผู้พิพากษาพิจารณาว่าควรปล่อยตัวผู้ต้องหาไป ผู้พิพากษาต้องทำดังนี้

- 1) มีคำสั่งยกเลิกคำสั่งจับกุมตัวผู้ต้องหา หรือ
- 2) มีคำสั่งให้ปล่อยตัวผู้ต้องหาไป

3.2.1 หลักเกณฑ์ในการควบคุมตัวผู้ต้องหาและจำเลย

ผู้ที่ขัดขึ้นหมายเรียกอาจถูกนำตัวมายังศาล หรือมายังพนักงานอัยการหรือผู้กระทำความผิดซึ่งหน้า ภายหลังจากการกระทำความผิดอาจถูกจับ โดยไม่ต้องมีหมายจับของศาล แต่ไม่ว่าผู้จับจะเป็นใคร รวมทั้งประชาชนด้วย เมื่อจับแล้วจะต้องนำตัวไปยังเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหรือศาล ถ้าตำรวจจับผู้ต้องหาจะต้องนำตัวไปยังศาลในทันที หรืออย่างช้าที่สุดในวันรุ่งขึ้น การจับอาจทำได้โดยคำสั่งศาลหรือพนักงานอัยการก็ได้

การควบคุมตัวเป็นอำนาจการออกคำสั่งโดยศาลหรือตามคำร้องขอของพนักงานอัยการ ซึ่งต้องระบุผู้ถูกกล่าวหาอย่างสมบูรณ์ และกำหนดรายละเอียดของความผิด และอยู่บนพื้นฐานทางกฎหมาย เช่นเดียวกับเหตุแห่งการจับและข้อเท็จจริงทั้งสอง จะต้องอยู่บนพื้นฐานความจำเป็นเร่งด่วน หลักเกณฑ์ของการออกคำสั่งควบคุมตัวจะกระทำได้ตามกฎหมายดังนี้²⁰

¹⁹ จาก การคุมขัง และกักขังผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดอาญา (น. 100), โดยมาลี ทองภูสุวรรณ, 2549, กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

²⁰ From *Criminal Procedure in Germany : Criminal Procedure in Europe* (pp.305-306), by Richard Vogler and Barbara Huber, 2008.

- 1) ความสงสัยที่น่าเชื่อว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิด
- 2) ผู้ถูกกล่าวหาหลบหนี ความเสี่ยงที่ผู้ถูกกล่าวหาจะหลบหนี ความเสี่ยงที่ผู้ถูกกล่าวหาจะไปยุ่งเหยิงกับวัตถุพยานหลักฐาน หรือจะเป็นอันตรายจากการกระทำความผิดซ้ำอีก
- 3) ความสงสัยว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดร้ายแรง

การหลบหนี จะเกิดขึ้นเมื่อผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้รับความชอบด้วยกฎหมายหรือได้แอบซ่อน ซึ่งความเสี่ยงต่อการหลบหนีเป็นเหตุผลสำคัญมากที่ใช้ในการออกคำสั่งควบคุมตัวประมาณ 90% เกิดขึ้นขณะที่ผู้ต้องสงสัยไม่มาปรากฏตัวต่อการดำเนินกระบวนการ ความเสี่ยงที่ผู้ถูกกล่าวหาจะไปยุ่งเหยิงกับวัตถุพยานหลักฐาน เกิดขึ้นเมื่อการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาก่อให้เกิดความสงสัยที่น่าสนใจว่าเขาจะรบกวนการสอบสวน โดยการเปลี่ยนแปลง ทำลาย ซ่อมแซม หรือปลอมแปลงพยานหลักฐานหรือใช้อิทธิพลเกินควรกับพยาน ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ถูกกล่าวหาร่วม หรือจะกระตุ่นอื่นๆ ให้กระทำด้วย หลักการกระทำความผิดซ้ำอีก เพื่อป้องกันขัดขวางและการก่ออาชญากรรม โดยเจตนาเกิดขึ้นติดเป็นนิสัยในสันดาน เช่น ผู้กระทำความผิดซ้ำในการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ แต่มันอาจจะไม่ค่อยเกิดขึ้นในทางปฏิบัติเพราะเป็นไปได้สูงที่จะเกิดความเสี่ยงในการหลบหนี

ความผิดร้ายแรงบางอย่างแสดงให้เห็นถึงปัญหาของการออกหมายจับโดยปราศจากเหตุผลพิเศษ เหล่านี้เช่น สมาชิกสมาคมกลุ่มการก่อการร้าย ฆาตกรรม การฆาตกรรม การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ และตั้งแต่การออกบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดย *Verbrechensbekämpfungsgesetz* 1994 เกี่ยวกับการได้รับบาดเจ็บทางร่างกายอย่างรุนแรง และการลอบวางเพลิงอย่างร้ายแรง บทบัญญัติที่เป็นลายลักษณ์อักษรดังกล่าวขัดแย้งต่อหลักความได้สัดส่วนที่ว่าห้ามการควบคุมตัวบุคคลเพียงเพราะความร้ายแรงของการกระทำความผิดทางกฎหมาย ศาลรัฐธรรมนูญของรัฐบาลกลางถือว่าหมายควรออกในกรณีดังกล่าวด้วยเหตุเพื่อการสอบสวนหรือผลสุดท้ายของคดี จะเป็นเหตุอย่างอื่นด้วยอคติร้ายแรงมิได้

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 112 (3) StPo²¹ ในคดีที่ความผิดร้ายแรงอาจควบคุมตัวผู้ต้องหาได้โดยไม่ต้องมีเหตุในการจับ แต่ศาลรัฐธรรมนูญตีความกฎหมายนี้อย่างเคร่งครัด ว่าต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่งในสามข้อข้างต้น

เงื่อนไขที่ผู้ถูกจับกุมจะถูกกักขังได้กำหนดในมาตรา 119 นอกจากบทบัญญัติในมาตรานี้แล้วก็ไม่มีกฎหมายอื่นใดควบคุมเกี่ยวกับการควบคุมตัวผู้ถูกจับที่ยังไม่ได้รับการพิพากษา

ระบบการควบคุมที่ซับซ้อนนี้เกิดขึ้นเพื่อป้องกันการควบคุมหรือกักขังเกินระยะเวลา (เหตุผลความจำเป็นหมดไปแล้ว) ซึ่งผู้พิพากษาผู้รับผิดชอบในการฝากขังต้องตรวจสอบเหตุในการ

²¹ Criminal Procedure Code Strafprozeßordnung, StPo, Section 112 (3).

กักขัง ยิ่งกว่านั้น บางช่วงเวลาระหว่างกระบวนการทางกฎหมายต่างๆ และผู้ถูกกักขังอาจร้องขอให้ตรวจสอบเหตุในการฝากขังหรือร้องขอได้

ศาลเท่านั้นที่มีอำนาจควบคุมตัวผู้ต้องหาได้ และอัยการมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งขังการควบคุมตัวโดยคำสั่งศาลนี้มีได้มีข้อกำหนดระยะเวลาการควบคุมตัวขั้นสูงไว้ อย่างไรก็ตามผู้ต้องหาสิทธิขอประกันตัวได้

การควบคุมตัวผู้ต้องหาต้องอาศัยคำสั่งศาล โดยอัยการเป็นผู้ยื่นคำร้องขอต่อศาล การควบคุมตัวระหว่างการพิจารณาคดีมีระยะเวลาไม่เกิน 6 เดือน ถ้าศาลพิจารณาคดีไม่เสร็จอาจขยายได้อีก 6 เดือน

การขยายเวลาฝากขังเกิน 6 เดือน จะออกได้โดยศาลฎีกาผ่านการร้องขอโดยอัยการหรือผู้พิพากษาพิจารณาแล้วเห็นว่าสมควรขยายเท่านั้น โดยศาลต้องฟังผู้ถูกกล่าวหาและที่ปรึกษาก่อนจะมีคำสั่งใดๆ แม้ไม่มีข้อบังคับให้ต้องพิจารณาแบบไต่สวน แต่ศาลฎีกามักจะตัดสินเรื่องฝากขังโดยตัดสินจากเอกสารเท่านั้น

การควบคุมตัวไว้ในอำนาจรัฐของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เมื่อผู้ต้องหาถูกศาลสั่งควบคุมตัวแล้ว ผู้ต้องหาสิทธิ 2 ประการดังนี้

1) ถ้าผู้ต้องหาถูกสั่งให้ควบคุมตัวโดย Magistrate Court เขามีสิทธิที่จะอุทธรณ์คำสั่งของ Magistrate Court ไปยัง The High Court ได้และในกรณีนี้ The High Court ต้องมีผู้พิพากษา 3 คน เป็นองค์คณะเพื่อพิจารณาคำร้องของผู้ต้องหาว่าที่ Magistrate Court สั่งควบคุมตัวนั้นชอบหรือไม่

2) ผู้ต้องหาสิทธิร้องขอให้ตรวจสอบคำสั่งให้ควบคุมตัวใหม่อีกครั้ง (Re-examine) ในกรณีนี้จะกระทำได้ เมื่อผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวไปแล้ว 3 เดือน โดยผู้ถูกควบคุมต้องร้องขอต่อศาลการร้องขออาจร้องด้วยปากเปล่าก็ได้ และจะร้องขอเวลาใดหรือจะร้องขอให้ตรวจสอบกี่ครั้งก็ได้²²

คำสั่งกักขังหรือฝากขังจะต้องถูกยกเลิกในกรณีดังต่อไปนี้

1) ถ้าจำเลยพ้นผิด การพิจารณาคดีไม่ได้เกิดขึ้นหรือไม่สามารถดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปได้

2) ถ้าเหตุในการขอฝากขังหมดสิ้นไปหรือหากการฝากขังต่อไปจะทำให้เกิดการละเมิดต่อหลักความร้ายแรงแห่งคดี

การอนุญาตให้ควบคุมตัวต่อไปจะต้องผ่านการพิจารณา ทันทีที่ฟ้องคดีต้องมีการพิจารณาเรื่องการฝากขังหรือขังระหว่างพิจารณาต่อ หลังจากนั้น 3 เดือนต้องมีการทบทวนการฝาก

²² From *Criminal Procedure in Germany : Criminal Procedure in Europe* (p.308), by Richard Vogler and Barbara Huber, 2008.

ซึ่ง หากบุคคลผู้ถูกกักขังไม่ร้องขอหรือไม่ร้องเรียน หลักจากนั้น 6 เดือนนับจากวันที่ออกคำสั่งฝากขัง เมื่อยังไม่มีการพิพากษาว่าผู้ถูกคุมขังมีความผิดหรือไม่มีการลงโทษจำคุก การจะให้ฝากขังระหว่างพิจารณาต่อไปได้ก็ต่อเมื่อมีความขัดข้องเป็นอย่างมาก หรือมีเหตุพิเศษจากการสอบสวน หรือมีเหตุผลจำเป็นอื่นอันทำให้ยังไม่สามารถมีคำพิพากษา เช่น จำนวนผู้ถูกกล่าวหา ทำให้การขัดแย้งกัน ความล้มเหลวของผู้ถูกกล่าวหาหรือคำให้การของพยาน ความไม่ครบถ้วนของพยานหลักฐาน แต่กำหนดระยะเวลา 6 เดือนใช้เฉพาะกรณีที่เป็นการเพิ่มความผิดเท่านั้น คือถ้ามีความผิดใหม่เกิดขึ้นเพิ่มเติมเข้าไปในคดีก็อนุญาตให้ฝากขังต่อไปได้ การฝากขังด้วยเหตุที่จะเกิดความเสียหายที่จะไปกระทำผิดอีกสามารถฝากขังต่อไปได้แค่ 1 ปีเท่านั้น

การขยายระยะเวลาฝากขังระหว่างพิจารณาเกิน 6 เดือน จะออกคำสั่งโดยศาลสูงสุดแห่งมลรัฐ (The Supreme Court of the Land (Oberlandesgericht)) เพียงแห่งเดียว ถ้าพนักงานอัยการร้องขอหรือศาลเองเห็นควรให้ขยายระยะเวลา ผู้ถูกกล่าวหาหรือทนายความของเขาจะต้องทราบก่อนการตัดสินใจ ถึงแม้จะไม่มีภาระหน้าที่ในการนั่งพิจารณา และโดยทั่วไปศาลสูงสุดแห่ง มลรัฐจะตัดสินใจไปบนพื้นฐานของข้อมูลเพียงอย่างเดียว²³

นอกจากนั้น คำถามเกี่ยวกับความเร่งด่วน ความสงสัย และความพิเศษพื้นฐานของการควบคุมตัวเบื้องต้นดังกล่าวข้างต้น ความได้สัดส่วนของทั้งสามอย่างไม่ได้ถูกเขียนไว้ซึ่งจำเป็นจะต้องมีในทุกกรณี ผลกระทบจากระยะเวลาการควบคุมตัวอาจจะต้องได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของกรณี ความคาดหวังในการลงโทษ การควบคุมตัวในความผิดเล็กน้อยสามารถกำหนดคดียุบนพื้นฐานของหลักการหลบหนีและข้อจำกัดเพิ่มเติมที่ระบุในมาตรา 113 การควบคุมตัวอาจจะถูกระงับถ้ามีการกำหนดมาตรการควบคุมที่สามารถตอบสนองวัตถุประสงค์นั้น และในทางปฏิบัติกำหนดให้มีการรายงานตัวที่สถานีตำรวจในบางวันหรือให้ประกันซึ่งเป็นทางเลือกปกติ

นอกจากนี้ การควบคุมผู้ต้องหา นั้น หากเจ้าหน้าที่เห็นว่าไม่มีประโยชน์ที่จะควบคุมต่อไปแล้ว ศาลก็จะออกคำสั่งถอนการควบคุมนั้นได้ โดยศาลต้องสั่งโดยเร็ว หากพบว่าการควบคุมนั้นไม่ถูกต้องด้วยความยุติธรรมหรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ต้องรีบปล่อยตัวผู้ถูกควบคุมโดยไม่มีข้อซัก

3.2.2 การกำหนดมาตรการควบคุมหรือเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราว

การปล่อยชั่วคราว หรือการประกันตัวในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเยอรมัน มาตรา 116a เป็นการร้องขอที่ยากมากเพราะหากศาลพิจารณาเห็นว่าไม่มีเหตุต้องควบคุมตัวผู้ต้องหาดังกล่าวข้างต้นแล้ว ผู้พิพากษาที่จะปล่อยชั่วคราวแต่ในทางกลับกันหากผู้พิพากษาเห็น

²³ Ibid.

ว่ามีเหตุจำเป็นต้องควบคุมตัว ผู้พิพากษาจะมีคำสั่งให้ควบคุมตัว ดังนั้น เมื่อมีเหตุที่ต้องควบคุมตัว ผู้ต้องหาไปเสียแล้ว ถ้าผู้ต้องหาเรียกร้องขอประกันตัวศาลก็จะไม่อนุญาตประกันตัว

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเยอรมัน มาตรา 116a²⁴ กำหนดรูปแบบการประกันตัวไว้ ดังนี้

- 1) การประกัน โดยวางประกันเงินสดหรือหลักทรัพย์อื่น โดยวางจำนำทรัพย์สิน หรือ การค้ำประกันโดยบุคคลที่เหมาะสม
- 2) ศาลจะเป็นผู้กำหนดจำนวนเงินและรูปแบบการประกันตามความเหมาะสม
- 3) ผู้ต้องหาเรียกร้องขอให้ปล่อยตัวตามหมายจับอาจขอประกันและหากผู้ต้องหาไม่ได้อาศัยอยู่ภายใต้บังคับของประมวลกฎหมายนี้ และจะขอระงับการดำเนินการตามหมายจับอาจมอบอำนาจให้บุคคลอื่นที่อาศัยอยู่ในเขตอำนาจของศาลเพื่อที่จะขอรับการดำเนินการต่างๆ ในนามของผู้ต้องหาเองได้

²⁴ Criminal Procedure Code Strafprozeßordnung, StPo, Section 116a. (Suspension on Bail)

(1) Bail shall be furnished by depositing cash or securities, by pledging property or in the form of surety by suitable persons.

(2) The judge shall determine the amount and type of bail at his discretion.

(3) The accused who applies for the suspension of execution of the warrant of arrest upon furnishing bail and who does not reside within the territorial scope of this statute shall be obliged to authorize a person residing in the district of the competent court to receive service on his behalf.

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเยอรมัน มาตรา 116²⁵ ได้กำหนดเงื่อนไขหรือมาตรการควบคุมเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวไว้ดังนี้

1) ศาลอาจจะกำหนดมาตรการที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการควบคุมตัว สำหรับความเสี่ยงในการหลบหนี โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรการที่พิจารณามีดังต่อไปนี้

- (1) ให้ผู้ต้องหาไปรายงานตัวต่อศาล สำนักงานอัยการหรือสำนักงานอื่นตามที่กำหนด
- (2) ห้ามออกจากสถานที่ที่เป็นที่อยู่อาศัยหรือที่พัก ภูมิลำเนาหรือบางพื้นที่ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากศาล หรือพนักงานอัยการ
- (3) ห้ามออกจากสถานที่ส่วนตัวยกเว้นอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของบุคคลที่กำหนด

²⁵ The Criminal Procedure Code (Germany). Strafprozeßordnung (StPO) .section 116.
(Suspension of Execution of the Warrant of Arrest)

(1) The judge shall suspend execution of a warrant of arrest which had been issued only for risk of flight if less incisive measures sufficiently substantiate the expectation that the purpose of remand detention can be achieved thereby. In particular, the following measures may be considered.

1. an instruction to report at certain times to the office of the judge, the prosecuting authority, or to a specific office to be designated by them:
2. an instruction not to leave his place of residence, or wherever he happens to be, or a certain area, without permission of the judge or the prosecuting authority.
3. an instruction not to leave his private premises except under the supervision of a designated person.
4. the furnishing of an adequate security by the accused or another person.

(2) The judge may also suspend execution of a warrant of arrest which is justified for risk of tampering with evidence, if less incisive measures sufficiently substantiate the expectation that they will considerably reduce the risk of tampering with evidence. In particular, an instruction not to have contact with co-accused, witnesses, or experts may be considered.

(3) The judge may suspend execution of a warrant of arrest issued in accordance with Section 112a provided there is sufficient substantiation of the expectation that the accused will comply with certain instruction and that the purpose of detention will be achieved thereby.

- (4) In the cases of subsections (1) to (3), the judge shall order execution of the warrant of arrest if:
1. the accused grossly violates the duties and restrictions imposed upon him;
 2. the accused makes preparations for flight, remains absent without sufficient excuse upon proper summons to appear, or shows in any other manner that the trust reposed in him was not justified; or
 3. new circumstances make the arrest necessary.

(4) ผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลอื่นวางหลักทรัพย์ประกัน

2) ศาลอาจกำหนดมาตรการที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการควบคุมตัว สำหรับความเสี่ยงในการเข้าไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรการห้ามมิให้ผู้ต้องหาไปติดต่อกับผู้ถูกกล่าวหาคนอื่นๆ หรือพยาน หรือผู้เชี่ยวชาญที่ยืนยันการกระทำความผิดในคดีนั้น

3) ศาลอาจกำหนดมาตรการที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการควบคุมตัว ตามมาตรา 112a ซึ่งผู้ต้องหาจะต้องปฏิบัติตามคำแนะนำและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการควบคุมตัว

4) ศาลอาจมีคำสั่งบังคับหรือปฏิบัติตามหมายจับถ้า

(1) ผู้ต้องหาละเมิดต่อหน้าที่และข้อกำหนดที่บังคับ

(2) ผู้ต้องหาได้เตรียมการจะหลบหนี ไม่มาปรากฏตัวตามหมายเรียกโดยไม่มีข้ออ้างหรือไม่แสดงลักษณะอื่นใดว่าเขาไม่เป็นผู้ไม่บริสุทธิ์

(3) มีพฤติการณ์ใหม่อื่นที่ทำให้จำเป็นต้องจับกุมตัวมา

ทั้งนี้ การยื่นประกันอาจเป็นการวางเงินสด หรือหลักทรัพย์อื่น หรือการจำนำ หรือโดยการค้ำประกันจากบุคคลที่เหมาะสม โดยศาลจะเป็นผู้กำหนดจำนวนและประเภทของประกันและหลักประกันนั้นตามความเหมาะสม นอกจากนี้ หากผู้ต้องหาไม่ได้อาศัยอยู่ภายใต้บังคับของประมวลกฎหมายนี้ และจะขอระงับการดำเนินการตามหมายจับอาจมอบอำนาจให้บุคคลอื่นซึ่งอาศัยอยู่ในเขตอำนาจของศาล เพื่อที่จะขอรับการดำเนินการต่างๆ ในนามของผู้ต้องหาเอง²⁶

ส่วนการประกันตัวในกรณีที่ผู้ต้องหาไม่มีถิ่นพำนักในประเทศเยอรมัน ในกรณีนี้ศาลจะอนุญาตให้ประกันตัว โดยจะกำหนดจำนวนเงินประกันตัว และผู้ต้องหาต้องสามารถให้ชื่อและที่อยู่ของบุคคลที่มีสัญชาติเยอรมัน ซึ่งสามารถติดต่อได้ในกรณีที่ต้องส่งหมายจับ

3.2.3 หลักเกณฑ์การพิจารณาการใช้อำนาจศาลในการกำหนดเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราว

ในการที่ผู้มีอำนาจจะสั่งให้ปล่อยชั่วคราวหรือให้ประกันหรือไม่ หรือจะควบคุมตัวไว้ต่อไปนั้น จะต้องมิกฎหมายบัญญัติเปิดช่องให้ใช้ดุลพินิจได้

การพิจารณาคำร้องขอปล่อยชั่วคราวตามกฎหมายของประเทศเยอรมันจะพิจารณาเกี่ยวกับเหตุในการควบคุมตัวผู้ต้องหา (เหตุออกหมายจับซึ่งเป็นเหตุเดียวกัน) โดยพิจารณาจากเหตุในการควบคุมตัวผู้ต้องหาที่ว่า เกรงว่าผู้ต้องหาจะหลบหนี เกรงว่าจะทำให้พยานหลักฐานยุ่งเหยิง และเหตุแห่งความร้ายแรงของความผิด หากควบคุมมาถึง 3 เดือนแล้ว ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงการพิจารณา (review of detention) ว่าสมควรจะควบคุมตัวต่อหรือไม่ การควบคุมดังกล่าวต้องถูก

²⁶ The Criminal Procedure Code (Germany). Strafprozeßordnung (StPO) .section 116-116a.

ยกเลิกไปทันที ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเยอรมัน มาตรา 117²⁷ นอกจากนี้การควบคุมผู้ต้องหานั้น หากเจ้าหน้าที่เห็นว่าไม่มีประโยชน์ที่จะควบคุมต่อไปแล้ว ศาลก็จะออกคำสั่งเพิกถอนการควบคุมนั้นได้ โดยศาลต้องสั่งโดยเร็ว หากพบว่าการควบคุมนั้นไม่ถูกต้องด้วยความยุติธรรมหรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ต้องรีบปล่อยตัวผู้ถูกควบคุมโดยไม่ชักช้า

3.2.4 ผลของการฝ่าฝืนมาตรการควบคุมหรือเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราว

การที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับการปล่อยชั่วคราว และต่อมาผู้นั้นทำผิดเงื่อนไขที่ศาลกำหนดไว้ในการปล่อยชั่วคราว หรือได้เตรียมการจะหลบหนี หรือไม่ไปรายงานตัวตามที่กำหนด หรือมีพฤติการณ์อื่นที่ทำให้จำเป็นต้องจับกุมตัวใหม่ ก็ให้ศาลมีอำนาจออกคำสั่งบังคับตามหมายจับเดิมที่มีอยู่แล้วนั้น

โดยสรุป ในระบบกฎหมายเยอรมัน การประกันตัวเป็นการร้องขอที่ยาก เพราะหากศาลพิจารณาแล้วเห็นว่ามีความจำเป็นต้องควบคุมตัว ศาลก็จะไม่อนุญาตให้ประกันตัว แต่ถ้าปรากฏว่าไม่มีเหตุจำเป็นในการควบคุมตัว ศาลก็จะปล่อยชั่วคราวไป

การประกันตัวในกรณีที่ผู้ต้องหาไม่มีถิ่นพำนักในประเทศ ศาลจะอนุญาตให้ประกันตัว โดยจะกำหนดจำนวนเงินประกันตัว และผู้ต้องหาต้องสามารถให้ชื่อและที่อยู่ของบุคคลที่มีสัญชาติ

²⁷ The Criminal Procedure Code (Germany). StrafprozeBordnjng (StPO) .section 117. Review of Detention.

1) As long as the accused is in remand detention, he may at any time apply for a court hearing as to whether the warrant of arrest is to be revoked or whether its execution is to be suspended in accordance with Section 116.

2) A complaint shall be inadmissible where an application has been made for a review of detention. The right of complaint against the decision following the application shall remain unaffected.

3) The judge may order specific investigations which may be important for the subsequent decision about the continuation of remand detention, and he may make a further review after the completion of such investigations.

4) If the accused does not yet have defense counsel, he shall be assigned defense counsel for the duration of remand detention, if its execution has lasted for at least 3 months and the public prosecution office or the accused or his statutory representative has requested it. The accused shall be informed about his right to submit a request. Sections 142, 143 and 145 shall apply mutatis mutandis.

5) If remand detention has lasted for 3 months and the accused has not applied for review of detention or has not lodged a complaint against the remand detention, the review of detention shall be conducted upon the court's own motion, unless the accused has defense counsel.

เยอรมัน ซึ่งสามารถติดต่อได้ในกรณีที่ต้องส่งหมายในการพิจารณาคดี และต้องปรากฏด้วยว่าไม่มีเหตุจะต้องควบคุมตัวด้วย ถ้าหากมีเหตุจะต้องควบคุมตัว ศาลก็จะไม่อนุญาตให้ประกันตัว

3.3 ประเทศแคนาดา

ระบบกฎหมายของประเทศแคนาดามีรากฐานมาจากกฎหมายโรมันและกฎหมายคอมมอนลอว์ ของอังกฤษ โดยมีระบบกฎหมายที่เรียกว่า “New France” ซึ่งมีขึ้นในปี ค.ศ. 1664 ยึดแบบมาจากกฎหมายของฝรั่งเศส ส่วนระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ของอังกฤษเข้ามาสู่รัฐควิเบค และเนื้อหาของประมวลกฎหมายแคนาดาเกือบทั้งหมดพัฒนามาจากหลักกฎหมายของอังกฤษ

หลักกฎหมายสำคัญเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแคนาดา ได้แก่ มาตรา 515 (10) ซึ่งเป็นบทมาตราที่สำคัญที่ศาลใช้ประกอบการวินิจฉัยเมื่อออกนั่งพิจารณาพยานหลักฐานเพื่อประกอบการปล่อยตัวหรือควบคุมตัว นอกเหนือจากนี้ไม่มีบทมาตราอื่นที่จะให้อำนาจผู้พิพากษาที่มีความเห็นเป็นอย่างอื่นได้ ด้วยเหตุนี้ ทนายความ อัยการ และผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องดำเนินคดีไปตามบทบัญญัติดังกล่าว พยานหลักฐานที่นำเข้ามา คำถามและประเด็นที่ตั้งขึ้นก็ต้องสอดคล้องกับมาตรา 515 (10)

พนักงานอัยการจะต้องแสดงข้อเท็จจริงให้ศาลพอใจว่า เหตุใดผู้ต้องหาจึงสมควรที่จะถูกควบคุมตัว ตามมาตรา 515 (5)²⁸ ผู้พิพากษาต้องอ้างเหตุผลถ้าหากมีคำสั่งควบคุมตัวด้วย ถ้าหากไม่มีเหตุผลเพียงพอ ผู้พิพากษาจะสั่งให้ขังเพียงเพราะผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่สามารถแสดงให้ศาลเห็นเหตุผลของการไม่ควรจะถูกควบคุมตัวได้

3.3.1 หลักเกณฑ์ในการควบคุมตัวผู้ต้องหาและจำเลย

ตามกฎหมายของประเทศแคนาดา หลังจากเจ้าพนักงานตำรวจจับกุมตัวผู้ต้องหาที่สงสัยว่ากระทำความผิดทางอาญาโดยไม่มีหมายจับ เจ้าพนักงานตำรวจอาจปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาโดยออกหมายเรียกหรือคำสั่งให้ผู้ต้องหาสัญญาว่าจะมาตามกำหนดนัด เว้นแต่เป็นกรณีความผิดฐานฆ่าคนตายโดยเจตนาหรือความผิดอุกฉกรรจ์อื่น หรือเป็นกรณีที่เจ้าพนักงานตำรวจมีความจำเป็นต้องตรวจสอบประวัติของผู้ต้องหานั้น หรือเกรงว่าจะยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือเกรงว่าผู้ต้องหายังคงจะกระทำความผิดต่อไปอีก หรือมีเหตุอันสมควรเชื่อได้ว่าผู้ต้องหานั้นจะไม่ไปปรากฏตัวต่อศาล

²⁸ มาตรา 515 (5) ถ้าพนักงานอัยการอ้างเหตุที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยควรถูกควบคุมตัว ศาลต้องสั่งขังจนกว่าจะมีการจัดการตามกฎหมาย ศาลต้องอ้างเหตุผลในการออกคำสั่งลงไปด้วย

มาตรา 515 (10)²⁹ ได้บัญญัติเหตุผลที่ผู้ถูกกล่าวหาควรถูกควบคุมตัวไว้ในอำนาจรัฐมี 3 ประการ ดังนี้

1) การคุมขังเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยมาอยู่ในศาล³⁰ ผู้พิพากษาจะต้องพิจารณาเหตุผลในข้อแรกนี้ก่อน ถ้าเป็นที่พอใจแก่ผู้พิพากษาว่าพยานหลักฐานนั้นเพียงพอที่จะแสดงให้ศาลเห็นว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนี ศาลจะไม่ให้ประกันตัวและศาลไม่จำเป็นต้องพิจารณาหลักเกณฑ์ข้อที่สองหรือสาม

อย่างไรก็ตาม มีปัจจัยหลายอย่างที่จะโน้มน้าวผู้พิพากษาไปในทางเดียวหรือทางอื่นที่เกี่ยวกับข้อแรกนี้ การมีสถานะในการติดต่อสัมพันธ์กับชุมชนเป็นสำคัญ เช่น การมีถิ่นที่อยู่ที่ตั้งมาเป็นเวลานาน การจ้างงานหรือถูกจ้างงานเป็นเวลานาน การมีครอบครัวและครอบครัวมิตรสหายอยู่ใกล้ จะช่วยโน้มน้าวผู้พิพากษาให้เชื่อว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยจะต้องเสียหายอย่างมากถ้าให้ประกันตัวแล้วไม่มาศาลตามกำหนดนัด ตรงกันข้าม หากผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นผู้เพิ่งเข้ามาอยู่ในใหม่ในชุมชน มีการเชื่อมต่อนสัมพันธ์ที่สำคัญกับบางสถานที่อื่น ๆ อาจจะมีแผนการเดินทางไปสถานที่อื่นและโดยทั่วไปมีโอกาสน้อยมากที่จะเสียหายถ้าหากหลบหนี อีกทั้งพนักงานอัยการอาจจะหยิบยกโทษจำคุกที่มีอัตราอย่างสูงตามข้อหา รวมถึงประวัติเคยหลบหนีตามหมายศาล เพราะเป็นปัจจัยที่จะเป็นแรงจูงใจทำให้ผู้ถูกกล่าวหาจะหลบหนี

ถ้าพนักงานอัยการ (CrownService Prosecutor) ได้แสดงเหตุผลเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในข้อนี้ ผู้ต้องหาหรือจำเลยอาจหาหลักทรัพย์ประกันที่มั่นคง มีนายประกัน อาจทำให้หักล้างเหตุผล

²⁹ Section 515(10) of the *Criminal Code* provides that bail may be denied in three situations:

(a) where the detention is necessary to ensure [the accused's] attendance in court in order to be dealt with according to law;

(b) where the detention is necessary for the protection or safety of the public . . . including any substantial likelihood that the accused will, if released from custody, commit a criminal offence or interfere with the administration of justice; and

(c) on any other just cause being shown and, without limiting the generality of the foregoing, where the detention is necessary in order to maintain confidence in the administration of justice, having regard to all the circumstances, including the apparent strength of the prosecution's case, the gravity of the nature of the offence, the circumstances surrounding its commission and the potential for a lengthy term of imprisonment.

³⁰ ในคดีอาญาเมื่อมีการฟ้องร้องคดี ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยต้องมาศาลเพื่อแก้ตัวหรือยื่นคำให้การที่เขากล่าวหาว่าจริงหรือไม่ ในมาตรานี้แท้จริงแล้วน่าจะหมายถึง ไม่แน่ใจว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนี ไม่อยู่แก้ตัวหรือให้การในศาลนั่นเอง

ของพนักงานอัยการได้ หลักการกำหนดเงื่อนไขในการปล่อยตัวชั่วคราว เช่น การมารายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือการยื่นหลักฐานการเดินทาง

2) ถ้าเป็นที่พอใจแก่ผู้พิพากษาว่า พยานหลักฐานนั้นเพียงพอที่จะแสดงให้เห็นว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยจะไม่หลบหนีตามหลักเกณฑ์ในข้อแรก จึงต้องมาพิจารณาตามหลักเกณฑ์ในข้อสองนี้ โดยมาตรา 515 (10)(b) ถ้าเป็นที่พอใจแก่ศาลว่า การคุมขังเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อป้องกันเหตุอันตรายหรือเพื่อรักษาความปลอดภัยของส่วนรวม หรือมีโอกาสเป็นไปได้สูงที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะกระทำผิดอาญาอีก หรือไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานถ้าหากปล่อยตัวไป คำว่า ความเป็นไปได้สูง (substantial likelihood) นั้นไม่เหมือนกับคำว่า ความน่าจะเป็นไปได้ (probability) แต่เป็นเรื่องของความเสี่ยงสูง (substantial risk) ความจริงที่ว่า ผู้ถูกกล่าวหาอาจแสดงออกที่จะให้เกิดความเสี่ยงต่อการกระทำผิดกฎหมายซ้ำหรือไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานในขณะที่ปล่อยตัวยังไม่เพียงพอจะต้องมีความเป็นไปได้สูง (substantial likelihood) ของการกระทำเช่นนั้นจะทำให้ความปลอดภัยของส่วนรวมอยู่ในอันตราย³¹

หลักเกณฑ์ในข้อสองมีขอบเขตที่กว้างกว่าข้อแรก แต่ยังมีข้อจำกัดอยู่บ้างตามปัจจัยข้อที่อาจแสดงให้เห็นว่าประชาชนหรือส่วนรวมมีหรือไม่มีความเสี่ยง ประเด็นนี้อาจจะถูกนำมาพิจารณาได้

ประวัติการกระทำผิดของผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ตัวอย่างเช่น หากผู้ต้องหาหรือจำเลยมีประวัติกระทำผิดบ่อยครั้ง อาจชักจูงให้ผู้พิพากษาพิจารณาประเด็นที่ว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยมีโอกาสมากที่จะกระทำผิดกฎหมายอีกครั้ง ยิ่งไปกว่านั้นหากประวัติดังกล่าวมีลักษณะแห่งข้อหาและการกระทำที่เหมือนหรือคล้ายกันกับข้อหาที่กำลังถูกพิจารณาคดีอยู่ยิ่งจะกลายเป็นข้อคัดขงผู้ต้องหาหรือจำเลยลงไปอีก ประวัตินี้เคยฝ่าฝืนคำสั่งศาลก่อนการกระทำผิดจะมีผลต่อการพิจารณาอย่างมาก เพราะประวัติการกระทำผิดหรือฝ่าฝืนคำสั่งต่างๆ จะแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มของผู้กระทำว่ามีโอกาสสูงที่จะไม่เชื่อฟังคำสั่งศาลอีก ในทางตรงกันข้ามถ้าไม่เคยมีประวัติดังกล่าวหรือมีแต่ไม่เกี่ยวข้องกับข้อหาที่ถูกตั้งอยู่ ผู้พิพากษาอาจไม่นำประเด็นนี้มาพิจารณาถึงโอกาสในการฝ่าฝืนคำสั่งก็ได้

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ต้องหาหรือจำเลยและผู้เสียหายอาจมีผลกระทบที่สำคัญต่อการพิจารณาอย่างเช่น จำเลยถูกตั้งข้อหาทำร้ายร่างกายคู่สมรส อาจจะมีการติดต่อกับผู้เสียหายอยู่

³¹ R. v. Rondeau.(1996), 108 C.C.C. (3d) 474 (Que. C.A.). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่ มีลักษณะของการกระทำผิดนั้น สถานการณ์ของการกระทำนั้น ความเป็นไปได้ที่จะถูกลงโทษ; ระดับของการมีส่วนร่วมของผู้กระทำ; ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ต้องหาและผู้เสียหาย ภูมิหลัง ประวัติ สภาพจิตและสภาพแวดล้อมในครอบครัวของผู้ต้องหาหรือจำเลย;กระทำก่อนที่จะมีการกระทำผิดกฎหมาย และอันตรายที่จะเกิดกับชุมชน

(อาจจะเกิดการทำร้ายหรือเกิดเหตุกับผู้เสียหายซ้ำอีก หรืออาจจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน โดยมีโอกาสที่จะละเมิดคำสั่งศาลถ้าหากให้ประกัน) ซึ่งเป็นข้อหาที่ยากที่จะให้ประกันยิ่งกว่าการทำร้ายร่างกายคนปกติที่ไม่รู้จักกันเสียอีก

ลักษณะของการกระทำผิดอาจทำให้เห็นถึงความเสี่ยงสูงที่จะกลับมากระทำผิดซ้ำหรือยุ่งเหยิงพยานหลักฐาน ตัวอย่างเช่น ถูกตั้งข้อหาเกี่ยวข้องกับก่อกวนวุ่นวายรังควานผู้อื่น (criminal harassment) อาจจะออกไปกระทำผิดอีก และถ้าหากผู้กระทำผิดยาเสพติดหรือติดสุราโดยยังไม่ได้บำบัดรักษา อาจเป็นต้นเหตุของการกระทำผิดซ้ำอีกเช่นกัน

ความเสี่ยงต่างๆ ที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีโอกาสจะกระทำผิดซ้ำหรือยุ่งเหยิงพยานหลักฐาน ศาลย่อมนำมาปรับและพิจารณาตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายในหลักเกณฑ์ข้อที่สอง แต่ก็ไม่ใช่ปัจจัยเดียวและตายตัว ไม่สำคัญว่าสภาพแต่ละประเด็นมีน้ำหนักไปในทางตรงกันข้ามผู้ต้องหาหรือจำเลยมากขนาดไหน ไม่จำเป็นต้องดำเนินการตามบริบทกับทุกปัจจัยเพราะผู้ต้องหาที่มีสิทธิจะไม่ถูกปฏิเสธการขอประกันตัวที่มีเหตุโดยชอบด้วยกฎหมายแห่งการกระทำตามมาตรา 11 (e)³² และข้อสันนิษฐานของความบริสุทธิ์มาตรา 11 (d)³³ สิทธิในการประกันตัวที่เหมาะสมศาลจึงต้องนำมาพิจารณาในกระบวนการปล่อยตัวจำเลย

ในกรณีใด ๆ พนักงานอัยการอาจจะมีการหยิบยกเหตุผลในข้อสอง แต่ถ้าหากความมั่นคงหรือน้ำหนักไม่มีจะต้องพิจารณาหลักในข้อสามต่อไป

3) มาตรา 515 (10)(c) ก่อนข้างเป็นเรื่องใหม่และปรับใช้เมื่อ 25 เมษายน ค.ศ. 1997 มีลักษณะขอบเขตที่กว้างขึ้นกว่าข้อแรกและข้อที่สอง รัฐสภาเห็นชอบการแก้ไขดังกล่าว ซึ่งเป็นการแทนที่ “ประโยชน์สาธารณะ” ที่เคยเป็นส่วนประกอบในข้อสองบทบัญญัติดังกล่าวเคยได้รับการวินิจฉัยในศาลสูงของแคนาดาใน the Morales decision³⁴ โดยเคยถูกมองว่าเป็นบทบัญญัติที่คลุมเครือไม่แน่ชัด เปิดโอกาสให้ศาลใช้ดุลพินิจไปในทางควบคุมตัวจำเลยได้มากขึ้น

³² กฎหมายบัญญัติว่า Just cause เป็นระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ตัวอย่างเช่น พนักงานอัยการตั้งข้อหาฆ่าคนตาย เป็นข้อหาหนัก ระหว่างพิจารณาการให้ประกัน จำเลยต่อสู้ว่า ได้ใช้ปืนยิงคนจริงแต่กระทำไปเพราะป้องกันตัว

³³ The Charter of Rights and Freedoms เรียกว่า the Charter อยู่ในหมวดแรกของ CONSTITUTION ACT, 1982 มาตรา 11 บัญญัติว่า “ผู้ต้องหาที่มีสิทธิ...

(d) ได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ จนกว่าจะพิสูจน์ตามกฎหมายได้ว่า มีความผิด...

(e) จะไม่ถูกปฏิเสธการขอประกันตัวที่มีเหตุโดยชอบด้วยกฎหมายแห่งการกระทำ

³⁴ คดี R.v. Morales, ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล Lamer แสดงความคิดเห็นว่า คำว่าเพื่อประโยชน์สาธารณะ หมายความว่ามีความคลุมเครือทำให้ดุลพินิจอาจถูกนำไปใช้จำกัดสิทธิจนเลย ควบคุมตัวโดยไม่จำเป็น ไม่ได้สัดส่วน

เหตุผลข้อนี้ ทำให้การควบคุมตัวจำเลยอยู่เหนือหลัก "any other just cause being shown" ซึ่งขัดต่อหลักการตรวจสอบอย่างละเอียดของการพิจารณาคดีโดยตีความเพื่อ "public opinion" ขัดแย้งรัฐธรรมนูญ คำดังกล่าวข้างต้นมีความไม่แน่ชัดคลุมเครืออยู่ และจะเปิดช่องให้มีคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้เพื่ออำนวยความสะดวก โดยปราศจากขอบเขตหรือนิยามความหมาย มาตรฐานนี้ยังให้อำนาจควบคุมตัวถ้า "การคุมขังเป็นสิ่งจำเป็นเพื่ออำนวยความสะดวก ดังนี้ (1) ความปรากฏชัดเจนครiminality ของพนักงานอัยการ (2) ความร้ายแรงแห่งการกระทำผิด (3) เหตุการณ์แวดล้อมและการกระทำของผู้กระทำ และ (4) ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยมีความเป็นไปได้ที่ต้องคำพิพากษาลงโทษระยะยาว"

แต่อย่างไรก็ตาม สิ่งที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ หลักเกณฑ์ในข้อที่สามนี้ยังคงใช้บังคับต่อไปได้เท่าที่เหมาะสม ถ้าหากพนักงานอัยการไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับเหตุตามข้อหนึ่ง ข้อสอง และสาม คือไม่มีประวัติการกระทำผิด ไม่มีความเสี่ยงสูงในการฝ่าฝืนคำสั่งให้ประกันตัว อาจจะได้รับ การประกันตัว แต่ในทางกลับกันถ้าถูกตั้งข้อหาร้ายแรงหรือเป็นอาชญากรขึ้นชื่อ พนักงานอัยการ นำเสนอประเด็นนี้ต่อศาลว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยหากปล่อยตัวไปอาจทำให้ความปลอดภัยหรือความ เชื่อมั่นในความปลอดภัยของชุมชนลดลงจะเป็นการขอศาลสั่งควบคุมตัวไว้ตามข้อสามนี้

ข้อตั้งเกิดตามหลักเกณฑ์ในข้อสามนี้คือ จะต้องพิจารณาหลายๆ เหตุปัจจัยเข้าด้วยกัน เพียงแต่ความปรากฏคดีมีมูลของพนักงานอัยการยังไม่เพียงพอที่จะอ้างเหตุผลการควบคุมตัว หากศาลจะต้องใช้หลักเกณฑ์ในข้อสามต้องใช้ด้วยความถูกต้องของกฎหมายและวัตถุประสงค์ของการควบคุมตัว การพิจารณาภูมิหลัง ประวัติและเหตุแวดล้อมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย และข้อเท็จจริงที่อยู่เบื้องหลังการตั้งข้อกล่าวหา การควบคุมตัวไม่ได้มีวัตถุประสงค์ที่จะใช้เพื่อลงโทษบุคคลใด แต่ควรใช้ต่อเมื่อมีข้อเท็จจริงที่เพียงพอและสมเหตุสมผล โดยปราศจากอคติ ซึ่งสมาชิกในสังคมอาจคิดเช่นเดียวกันว่าคดีนี้ผู้ต้องหาต้องถูกควบคุมตัวในแง่อำนวยความสะดวกป้องกันไม่ให้สังคมเกิดความอันตราย

ดังนั้น หากเจ้าพนักงานตำรวจไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว จะต้องนำผู้ต้องหาส่งศาล ภายใน 24 ชั่วโมง เพื่อให้ศาลทำการไต่สวนว่าจะปล่อยชั่วคราวหรือกักขังผู้ต้องหาในระหว่างพิจารณาคดี ศาลจะมีคำสั่งให้กักขังหากต้องการให้มั่นใจได้ว่า ผู้ต้องหาจะปรากฏตัวต่อศาลอย่างแน่นอน หรือในกรณีที่ผู้ต้องหานั้นเคยมีประวัติหลบหนีไม่มาศาลตามกำหนดนัดหรือเพื่อปกป้องสาธารณชน ในกรณีที่ผู้ต้องหาเคยกระทำความผิดเดียวกันมาก่อน นอกจากนี้ศาลจะพิจารณาจาก พยานหลักฐานที่น่าสืบว่ามีเพียงใด ความหนักเบาแห่งข้อหาหรือพฤติการณ์ต่างๆ แห่งคดีและระยะเวลาที่อาจต้องโทษ

3.3.2 การกำหนดมาตรการควบคุมหรือเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราว

ถ้าพนักงานอัยการยังไม่สามารถที่จะแสดงเหตุผลได้ว่า เหตุใดผู้ต้องหาหรือจำเลยควร ถูกควบคุมตัวไว้ในอำนาจรัฐ ศาลต้องสั่งปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลย การปล่อยตัวจะทำได้หลังจากมีการพิจารณาความจำเป็นในการควบคุมตัวแล้ว มีรายละเอียดในมาตรา 515(1) และ (2) ในมาตรา 515 (1)³⁵ วางหลักหน้าที่นำสืบไว้ที่พนักงานอัยการว่าจะต้องแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นต้อง ควบคุมตัว การควบคุมและเงื่อนไขการควบคุมตัวมาพร้อมกัน ถ้าแสดงให้เห็นไม่ได้ ศาลต้อง สั่งปล่อยตัวไปโดยไม่มีเงื่อนไข

ถ้าศาลเห็นสมควรสั่งปล่อยชั่วคราวเมื่อกระบวนการผ่านมาตรา 515 (1) เห็นว่าหน้าที่ของพนักงานอัยการยังไม่เพียงพอ การสั่งปล่อยชั่วคราวสามารถทำได้ตามมาตรา 515(2)³⁶ โดยมีรูปแบบที่ศาลอาจสั่งปล่อยชั่วคราวโดย³⁷

³⁵ Section 515 (1) Subject to this section, where an accused who is charged with an offence other than an offence listed in section 469 is taken before a justice, the justice shall, unless a plea of guilty by the accused is accepted, order, in respect of that offence, that the accused be released on his giving an undertaking without conditions, unless the prosecutor, having been given a reasonable opportunity to do so, shows cause, in respect of that offence, why the detention of the accused in custody is justified or why an order under any other provision of this section should be made and where the justice makes an order under any other provision of this section, the order shall refer only to the particular offence for which the accused was taken before the justice.

³⁶ Section 515 (2) Where the justice does not make an order under subsection (1), he shall, unless the prosecutor shows cause why the detention of the accused is justified, order that the accused be released

(a) on his giving an undertaking with such conditions as the justice directs;

(b) on his entering into a recognizance before the justice, without sureties, in such amount and with such conditions, if any, as the justice directs but without deposit of money or other valuable security;

(c) on his entering into a recognizance before the justice with sureties in such amount and with such conditions, if any, as the justice directs but without deposit of money or other valuable security;

(d) with the consent of the prosecutor, on his entering into a recognizance before the justice, without sureties, in such amount and with such conditions, if any, as the justice directs and on his depositing with the justice such sum of money or other valuable security as the justice directs; or

(e) if the accused is not ordinarily resident in the province in which the accused is in custody or does not ordinarily reside within two hundred kilometres of the place in which he is in custody, on his entering into a recognizance before the justice with or without sureties in such amount and with such conditions, if any, as the justice directs, and on his depositing with the justice such sum of money or other valuable security as the justice directs.

³⁷ From *The Art of Bail* (p. 37), by Katz, Joel Ian, 1959.

- 1) ประกันแบบมีเงื่อนไข
- 2) ประกันแบบมีเงื่อนไขหรือไม่มีเงื่อนไข โดยวางประกันตามกำหนดอาจจะไม่มีผู้ค้ำประกันหรือไม่ต้องวางเงินประกันอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่าง
- 3) ประกันโดยมีเงื่อนไขหรือไม่มีเงื่อนไข ประกันด้วยบุคคลตามกำหนดโดยไม่ต้องวางเงินมัดจำ
- 4) ประกันโดยมีเงื่อนไขหรือไม่มีเงื่อนไข วางประกันตามกำหนด โดยไม่ต้องมีบุคคลผู้ค้ำประกัน แต่ต้องวางเงินหรือวางทรัพย์สินอื่นที่มีค่าโดยความยินยอมของพนักงานอัยการหรือ
- 5) หากผู้ต้องหาไม่ใช่ผู้มีถิ่นที่อยู่ประจำหรือชาวเมืองในชุมชนนี้ หรือภายในระยะทาง 200 กิโลเมตรจากสถานที่ที่ผู้ต้องหาถูกจับ ให้วางประกันตามกำหนด โดยมีหรือไม่ต้องมีผู้ค้ำประกันหลายคนและวางเงินหรือวางทรัพย์สินอื่นที่มีมูลค่า

มาตรา 515(3) บัญญัติให้รูปแบบการปล่อยสามารถปรับได้เหมือนขึ้นบันไดโดยพนักงานอัยการจะมีหน้าที่ให้เหตุผลแต่ละระดับของรูปแบบการปล่อยชั่วคราว

ถ้าฟ้องใหม่ตามข้อหาเดิมหรือการกระทำนั้นมีความผิดหลายฐาน (an included offense) ปราบกฏต่อหน้าศาล มาตรา 507 และ 508 จะไม่นำมาใช้ ส่วนการขอประกันตัว การมารายงานตัว การควบคุมตัวตามนำมาใช้ตามฟ้องใหม่ มาตรา 523(1.1)

มาตรการควบคุมหรือเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราว ที่ศาลอาจกำหนดให้กับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่สั่งปล่อยตัวได้อธิบายไว้ใน มาตรา 515(4) (4.1) และ (4.2) ตามความมาตรา 515 (4)³⁸

³⁸ Section 515 (4) (4) The justice may direct as conditions under subsection (2) that the accused shall do any one or more of the following things as specified in the order:

- (a) report at times to be stated in the order to a peace officer or other person designated in the order;
- (b) remain within a territorial jurisdiction specified in the order;
- (c) notify the peace officer or other person designated under paragraph (a) of any change in his address or his employment or occupation;
- (d) abstain from communicating, directly or indirectly, with any victim, witness or other person identified in the order, or refrain from going to any place specified in the order, except in accordance with the conditions specified in the order that the justice considers necessary;
- (e) where the accused is the holder of a passport, deposit his passport as specified in the order;
- (e.1) comply with any other condition specified in the order that the justice considers necessary to ensure the safety and security of any victim of or witness to the offence; and
- (f) comply with such other reasonable conditions specified in the order as the justice considers desirable.

ศาลอาจ สั่งให้ผู้ต้องหาหรือจำเลย

- 1) รายงานตัวเป็นประจำต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือบุคคลอื่น
- 2) ให้อยู่ภายในเขตอำนาจศาล
- 3) แจ้งหากมีการเปลี่ยนที่อยู่ การเปลี่ยนที่ทำงาน
- 4) ไม่สื่อสารกับพยานหรือบุคคลที่มีชื่อ และละเว้นไม่เข้าไปในสถานที่ที่ระบุ
- 5) ฝากหนังสือเดินทาง
- 6) ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่เหมาะสมอื่น ๆ ตามที่ศาลเห็นสมควร

มาตรา 515 (4) (ก) ให้อำนาจศาลที่จะกำหนดเงื่อนไขที่เหมาะสมอื่น ๆ ตามที่เห็นสมควร แต่เงื่อนไขที่มีความเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม รัฐธรรมนูญ มาตรา 11 (e) บัญญัติหลักเกณฑ์ไว้ว่าจะต้องปล่อยตัวถ้ามีเหตุโดยชอบด้วยกฎหมายแห่งการกระทำจึงเป็นหลักที่ต้องคำนึงถึงอยู่ตลอดเวลา

เงื่อนไขมีหลายประเภทที่แตกต่างกันเป็นจำนวนมากที่กำหนดตามความผิด, ผู้กระทำผิดหลายคนและสถานการณ์ บางส่วนของเงื่อนไขทั่วไปที่พบในคำสั่งปล่อยก็คือจำเป็นต้องให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องอยู่ตามที่ศาลระบุ หรือกับบุคคลที่เฉพาะเจาะจง (มักจะระบุชื่อผู้ค้ำประกัน) ไม่ออกนอกเคหะสถานเวลากลางคืน ไม่เข้าใกล้เขตที่กำหนด ดื่มสุราและของมีเมา ให้ทำงานหรือทำงานต่อไป เข้าชั้นเรียน หรือห้ามควบคุมยานพาหนะเดินด้วยเครื่องจักรกล

เพื่อให้ระยะเวลาการประกันตัวมีความเหมาะสมและเงื่อนไขการให้ประกัน สัมพันธ์กับลักษณะหรือสาเหตุของการกระทำผิด มั่นใจว่าจำเลยจะไม่หลบหนี เพื่อรักษาความปลอดภัยของประชาชนและอำนวยความสะดวก

การไปไหนมาไหนของประชาชนต้องไม่สามารถถูกจำกัด โดยไม่มีเหตุผลและเหตุผลที่สำคัญสำหรับการมีคำสั่งห้ามไม่ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยเข้าไปในบางสถานที่อย่างมีเหตุผลที่จะป้องกันไม่ให้กระทำความผิดต่อไปเช่นผู้ที่มาจากเมืองอื่นมากระทำผิดค้ายาเสพติดที่สถานีรถไฟในเมืองนี้ จะห้ามผู้กระทำผิดมิให้เข้าเมืองนี้เลยดูจะไม่สมเหตุสมผล

ตามมาตรา 515 (4.1)³⁹ ผู้ต้องหาหรือจำเลยถูกตั้งข้อหาเกี่ยวกับกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยถูกกล่าวหาว่ามีการกระทำผิดกฎหมายใด ๆ มีส่วนที่เกี่ยวข้องเกิดขึ้น เช่น ใช้กำลังข่มขู่หรือพยายามกระทำความผิดข้อหาที่รุนแรง การกระทำทางอาญาในลักษณะคุกคาม (มาตรา 264) การค้าสิ่งเสพติด หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อการค้าสิ่งเสพติด CDSA มาตรา 5 (3) และ (4) การนำเข้าหรือการส่งออกสารควบคุมหรือมีไว้ในครอบครอง CDSA มาตรา 6 (3) การผลิตหรือการสร้างสารควบคุม CDSA มาตรา 7 (2) หรือ ความผิดที่เกี่ยวข้องกับอาวุธปืนหน้าไม้อาวุธถูกควบคุม หรือห้ามอุปกรณ์ต้องห้ามหรือกระสุนหรือสารระเบิด ศาลต้องมีคำสั่งห้ามมิให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นเจ้าของหรือครอบครองและส่งมอบอาวุธปืนใด ๆ เว้นแต่ศาลเห็นว่าเงื่อนไขดังกล่าวไม่จำเป็นเมื่อเทียบกับความปลอดภัยของผู้ต้องหาหรือจำเลยหรือบุคคลอื่นใด ถ้าเงื่อนไขไม่ได้กำหนดไว้ในการปล่อยตัว ศาลต้องระบุเหตุผลด้วยถ้าจำเลยถูกตั้งข้อหาเกี่ยวกับลักษณะเป็นการคุกคามทางอาญา มาตรา 264 หรือข้อหาที่รุนแรง เคยใช้กำลังข่มขู่ หรือพยายาม ศาลต้องพิจารณา เรื่องความปลอดภัยของสังคมหรือบุคคล อาจกำหนดมิให้จำเลยติดต่อสื่อสารกับใครบ้าง ไม่ให้เข้าไปยังสถานที่ใด ๆ

3.3.3 หลักเกณฑ์การพิจารณาการใช้อำนาจศาลในการกำหนดเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราว

ศาลมีดุลพินิจพอสมควรที่จะกำหนดรูปแบบของการปล่อยใด ๆ ที่ถือว่าเหมาะสมสำหรับสถานการณ์เฉพาะ ไม่มีขีดจำกัด การเพิ่มขึ้นหรือลดลงกับหลักประกัน เพียงแต่มีข้อจำกัดตรงที่การกำหนดหลักประกันต้องอยู่บนหลักความเป็นจริงที่สามารถทำได้ คำนึงถึงทุกสถานการณ์ทั้งในแง่คุณและโทษ จำนวนเงินที่ควรกำหนด จะสะท้อนถึงภาระของผู้หาที่ผู้พิพากษาที่มีความตั้งใจที่จะกำหนดให้กับผู้ต้องหาและผู้ค้ำประกัน แต่ไม่ควรจะให้ภาระที่หนักไปจนไม่สามารถหาได้ เช่นนี้หากศาลกำหนดภาระที่หนักเกินไปยอมเป็นประหนึ่งศาลจะสั่งขังผู้ต้องหาหรือจำเลยนั่นเอง ในทางกลับกันตามที่อ้างมาแล้ว ศาลยังมีสิทธิที่จะกำหนดรูปแบบของการปล่อย

³⁹ Section 515(4.1), the court shall order a firearm prohibition on persons released for certain charges including:

- 1) offences where violence is used, threatened, or attempted
- 2) criminal harassment
- 3) intimidation of a justice system participant
- 4) terrorism offences
- 5) certain firearms offences
- 6) certain CDSA offences
- 7) certain offences under Security of Information Act

นอกเหนือจากประการอื่น (inter alia) จำเป็นที่จะต้องกำกับดูแลอย่างจริงจังของพฤติกรรมผู้ต้องหา หรือจำเลยในระหว่างได้รับการปล่อยตัว

ประเภทของการปล่อยตัวชั่วคราวและค่าใช้จ่าย จะสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยต่างๆ เช่น ความร้ายแรงของความผิด ระดับ และลักษณะตามหลักเกณฑ์ในการควบคุมตัว ตามข้อหนึ่งหรือข้อสองหรือทั้งสองอย่าง และส่งผลกระทบต่อคำสั่งที่มีต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยและผู้ค้ำประกัน พนักงานอัยการมักจะชี้ให้เห็นว่าภาระของการประกันควรหาหลักทรัพย์ที่มีน้ำหนักน่าเชื่อถือมาก แต่ฝ่ายจำเลยต้องแสดงให้เห็นว่าหาหลักประกันได้เพียงแค่ 500 เหรียญอาจเป็นภาระที่หนักอึ้งกับบุคคลที่กำลังว่างงานและมีภาระครอบครัว เทียบได้ราวกับ 5,000 เหรียญ สำหรับผู้มีอาชีพ ดังนั้น ควรจะกำหนดภาระในการหาหลักประกันอย่างเหมาะสมเพียงพอที่จะเป็นการคอย้ำเตือนเขาให้ต้องมาศาลตามกำหนด แต่ต้องกำหนดให้เหมาะสมกับข้อหาด้วยตามข้อเท็จจริงที่ได้พิสูจน์กันในศาล

ถ้ารับภาระการพิสูจน์ตกอยู่กับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่จะต้องแสดงสาเหตุว่าทำไมการควบคุมตัวไม่เป็นธรรมเช่นนั้น มาตรา 515 (7) และ (8) กำหนดรูปแบบเงื่อนไขของการปล่อยไว้ศาลอาจสั่งให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยรับการปล่อยตัวโดยกำหนดมูลค่าสูงกว่าตัวบทและมีหรือไม่มีเงื่อนไขเหมือนกันแต่กำหนดมูลค่าต่ำกว่าก็ได้ (หรือเงื่อนไขเพิ่มเติมในกรณีที่จำเลยได้รับการปล่อยตัวโดยมีเงื่อนไข) ตามที่ควรพิจารณาให้เป็นที่น่าพอใจ ซึ่งจะไม่อยู่ภายใต้มาตรา 515 (7) ด้วยโอกาสที่จะแสดงให้เห็นสาเหตุการปล่อยตัวที่แตกต่างออกไปก็ได้ แต่จะอยู่ภายใต้โอกาสที่จะแสดงสาเหตุว่าทำไมเงื่อนไขนั้น (หรือเงื่อนไขเพิ่มเติม) ไม่ควรมี ข้อยกเว้นผู้ต้องหาหรือจำเลยถ้าไม่มีถิ่นที่อาศัยอยู่ในประเทศแคนาดา บุคคลดังกล่าวไม่ได้รับโอกาสที่จะแสดงให้เห็นสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับเงื่อนไขของการปล่อยตัว

ศาลจะมีคำสั่งให้ปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยทันที เมื่อปฏิบัติตามคำสั่งเว้นแต่บุคคลนั้นมีเหตุจำเป็นไม่ให้ออกมาด้วยเหตุผลอื่นตามมาตรา 519 (a) การควบคุมตัวไว้ด้วยเหตุผลอื่นโดยปกติหมายถึง ตัวจำเลยนั้นอยู่ระหว่างการถูกจำคุกอยู่ตามคำพิพากษาในคดีอื่น ถูกควบคุมตามหมายจับที่ไม่เกี่ยวกับข้อหานี้หรือถูกจับตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

คำสั่งให้ปล่อยตัวไม่ว่าโดยศาลหรือตามมาตรา 520 คำสั่งนั้นยังคงมีผลบังคับอยู่จนกว่าการพิจารณาคดีจะสิ้นสุดลงและมีการลงโทษ เว้นแต่ศาลมีคำพิพากษาว่ามีความผิดแต่รอการลงโทษตามมาตรา 523(1)(b)

คำสั่งปล่อยตัวจะต้องกำหนดระยะเวลาการประกันตัวให้มีความเหมาะสมและเงื่อนไขการให้ประกัน สัมพันธ์กับลักษณะหรือสาเหตุของการกระทำผิด มั่นใจว่าจำเลยจะไม่หลบหนี เพื่อรักษาความปลอดภัยของประชาชนและอำนวยความสะดวก

ถ้าเงื่อนไขการควบคุมตัวจำเลยเปลี่ยนไป หรือข้อเท็จจริงแห่งข้อหานั้นเปลี่ยนไป หรือไม่มีอยู่ ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญและประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 525 (7)⁴⁰ ศาลต้องสั่งปล่อยผู้ต้องหา นั้น เพราะการจะสั่งคุมขังต้องผ่านกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับความจำเป็นในการควบคุมตัวไว้และข้อเท็จจริงที่ได้ยอมให้ตัดสินความจำเป็น หากภายหลังข้อเท็จจริงนั้นเปลี่ยนไป หรือไม่มียอมต้องได้รับการพิจารณาใหม่และปล่อยตัวไป

3.3.4 ผลของการฝ่าฝืนมาตรการควบคุมหรือเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราว

หากผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง (เช่น ปฏิเสธที่จะมาแสดงตัวหรือหาผู้ค้ำประกันมาแสดง) ศาลต้องออกหมายจับ นอกจากนี้ศาลอาจออกหมายให้ผู้ควบคุมตัวผู้ถูกควบคุมให้ปล่อยตามคำร้อง

⁴⁰ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 525 (7) บัญญัติว่า ความปรากฏแก่ศาลว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ถูกออกหมายจับตาม (5) หรือ (6) เช่นนี้ ถ้าจำเลยโต้แย้งว่าที่การถูกควบคุมตัวจะไม่ใช่เป็นกรรมไม่เป็นไปตามความนัยของ มาตรา 515 (10) ให้ศาลดำเนินการสั่งปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย โดยมีเงื่อนไขตามมาตรา 515 (2) (a) ถึง (e)...